

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

75 LAT POLSKIEGO INSTYTUTU W BUDAPESZCIE

DZIEŃ DZIECKA Z CHOPINEM

FORUM POLSKIE W BUDAPESZCIE

**DZIEŃ MATKI
W DOMU
POLSKIM**

**DNI GIZELLI
W VESZPRÉM**

**WYSTAWA
"KRAJOBRAZY
I TWARZE W
ZWIERCIADLE"**

**DODATEK SPECJALNY
O ŚW. WŁADYSŁAWIE**

OBRADY OSP

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

DZIEŃ MATKI W DOMU POLSKIM

DNI GIZELLI W VESZPRÉM

WSPÓLNE POLSKO-WĘGIERSKO-JAPOŃSKIE KONCERTY
W BÉKÉSCSABA

WITAMY

- 3 Na Dzień Dziecka
- Agnieszka Janiec-Nyitrai*

KRONIKA

- 4 Brylantowe gody budapeszteńskiego Instytutu Polskiego
- 4 "Krajobrazy i twarze w zwierciadle"
- 5 Békéscsaba: odsłonięcie tablicy pamiątkowej Jana Pawła II
- 5 Anyák napi ünnepség és koncert a Lengyel Házban
- Danka Zoltán*
- 5 Niech ktoś powie... lub pokazuj!
- 6 Dni Gizelli w Veszprém - okiem Polonii
- Hanna Kövesdi*
- 6 Koncert przyjaźni węgiersko-polsko-japońskiej
- Małgorzata Leszko*
- 7 Prezentacja książki Konrada Sutariego
- Małgorzata Soboltyński*
- 7 Budapeszt: Gdańsk miasto wolności
- 7 Msza w Kościele Skalnym
- Asia Priszler*
- 8 Forum Polskie w Budapeszcie
- 9 Lengyel Fórum Budapest
- 9 Budapeszt: Obradował OSP
- 10 Zayazd i Coro Cantorum w Budapeszcie
- 11 Festiwal Narodowościowy w XIII dzielnicy
- 11 Dzień Dziecka z Chopinem i ciasteczkami
- 11 Budapeszt: wygrała Danuta Hübner
- 12 Polak-Węgier dwa bratanki... koncert w Krakowie
- Anna Urszula Jasińska-Pazera*
- 13 Kőbányai kórusok találkozája
- Danka Zoltán*
- 13 Nietypowy Dzień Dziecka
- Anna Láng*
- 14 Lengyel-magyar cserediák program
- Modrzejewska Ewa*
- 14 Szent László-díj, 2014. Németh Szilárd, Csepel polgár mestere, FIDESZ-KDNP országgyűlési képviselő
- Sárközi Edit*

NA GRANICY KULTUR

- 15 Elhunyt Tadeusz Rózewicz
- Karaba Márta Alexandra*
- 15 Megemlékezés Sárváron
- Modrzejewska Ewa*
- 16 Krman Dániel Lengyelországról és a lengyelekről
- Várnai Dorota*
- 18 Kapcsolatépítés a lengyel és más nemzetiségek között: az átányi projekt
- Modrzejewska Ewa*

CO BYŁO, CO BĘDZIE

- 19 Co było, co będzie

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY NA WĘGRZECZ

- 20 Dzień Dziecka w Szkole Polskiej
- Ewa Rónay*

REFLEKSJE

- 21 Zwykła wycieczka za miasto
- Agnieszka Janiec-Nyitrai*

Na Dzień Dziecka

Legends, baśnie, mity i przypowieści obfitują w zwierzęta będące krzyżówkami różnych gatunków, jak centaury, jednorożce, gryfy, sfinksy, syreny... Herodot pisze o tajemniczym Ophis pteretos, pierzastym latającym wężu, który pojawia się w staroegipskich wierzeniach i w mitologii arabskiej. Stworzenia te stojące na granicy dwóch światów, dwóch kategorii, będące, mówiąc matematycznie, częścią wspólną odrębnych zbiorów, odznaczały się niezwykle siłą, mądrością, wytrzymałością, uznawane były za zwierzęta magiczne, silne, tajemnicze, a czasem nawet nieśmiertelne. Centaur to pół-człowiek, pół-koń, jednorożec – koń z jelenim rogiem na czole, gryf to zwierzę z głową lwa i skrzydłami orła, sfinks to lew z głową człowieka, syrena to kobieta z rybim ogonem...

Ale czy istoty te faktycznie są tylko wytworem uskrzydłonej wyobraźni? Przypatrzmy się uważniej naszym dzieciom, pół-Polakom, pół-Węgrom, pół-Węgierkom i pół-Polkom, co też w nich tak naprawdę drzemie? Dokąd odlecą te gryfy napędzane podwójną polsko-węgierską siłą i odwagą? Dokąd poprowadzą ich te podwójne geny? Co się wydarzy z tych podwójnych tożsamości? Jakie zagadki postawią nam te stojące na granicy dwóch kultur sfinksy? Jakimi pieśniami nas zaczarują te dzikie syreny? Dokąd pobiegną i gdzie się zatrzymają te rączę jednorożce?

Wszystkiego najlepszego z okazji Dnia Dziecka!

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Gyermeknapra

A legendákban, mesékben, mítoszokban és mondákban gyakran szerepelnek különféle állatfajok keverékei, mint pl. kentaur, unikornisok, griffek, szfinxek, szirének... Hérodotosz említett tesz a titokzatos ophis pteretosról, a tollas repülő kígyóról, amelyik megjelenik az óegyiptomi hiedelmekben és az arab mitológiában is. Ezek a teremtmények két világ, két kategória határán állnak – matematikai kifejezéssel élve különböző halmazok közös metszetét képezik. Rendkívüli erejüknek, okosságuknak, kitartásuknak köszönhetően mágius, legyőzhetetlen, titokzatos, néha halhatatlan állatok hírében álltak. A kentaur félig ember, félig ló; az unikornis ló és szarvas keveréke; a griff oroszlánfejű állat sasszárnyakkal; a szfinx emberfejű oroszlán; a szirén teste deréktól felfelé nőt, lefelé halat formáz...

Vajon ezek a tünemények tényleg csak a szárnyaló képzelet alkotásai? Figyeljük csak meg alaposabban félig lengyel, félig magyar gyerekeinket: igazából mi is szunnyad bennük? Hová repülnek majd ezek a lengyel-magyar, kettős erővel és bátorsággal vezérelt griffek? Hová vezetik majd őket azok a bizonyos kettős gének? Milyen csuda dolgokat fog eredményezni kettős identitásukat? Milyen talányokkal fognak szembesíteni minket a két kultúra határvidékét őrző szfinxeink? Milyen énekekkel fognak csábítani kicsiny, vadóc szirénjeink? Mitől futamodnak meg és hol állapodnak meg száguldozó kis unikornisaink?

Sok boldogságot kívánunk gyermeknap alkalmából!

Janiec-Nyitrai Agnieszka

BRYLANTOWĄ GODY BUDAPESZTEŃSKIEGO INSTYTUTU POLSKIEGO

23-24 maja w Budapeszcie hucznie obchodzono 75-lecie Instytutu Polskiego, który istnieje w Budapeszcie od maja 1939 roku i był pierwszym zagranicznym instytutem kultury na Węgrzech. Od piątkowego popołudnia odbywało się wielkie przyjęcie urodzinowe, a w bogatym programie każdy znalazł coś dla siebie, bo różnorodność dopisała. U zbiegu ulic Wesseleányi i Klauzál w VII dzielnicy Budapesztu na ścianie kamienicy odsłonięto bardzo interesujący mural. Główne uroczystości odbywały się na specjalnej scenie przed Instytutem Polskim, a między innymi zaszczycili je swoją obecnością wicepremier Węgier pan Tibor Navracsics, Ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski, wiceburmistrz Budapesztu Miklós Csomós, z Warszawy przybyli panowie Tomasz Szeratics, wicedyrektor Departamentu Dypłomacji Publicznej i Kulturalnej w MSZ oraz Roland Chojnacki, były dyrektor Instytutu Polskiego w Budapeszcie. Obecni byli pracownicy IP, przyjaciele Instytutu, turyści.

Były okolicznościowe przemówienia i życzenia, a po nich serce naddunajskiej stolicy wypełniły koncerty zespołu DAGADANA i znakomitego duetu Bernard Maseli i Krzysztof Ścierański. Były też imprezy towarzyszące, jak taneczny performance, wystawy, degustacja piwa i innych polskich smakołyków, a po 22 AfterParty – w Instytucie Polskim – grała 75-letnia gwiazda polskiej sceny klubowej, DJ Wika. W sobotę Instytut zaproponował budapeszteńczykom zajęcia rodzinne, a było to m.in. wystawa i wycinanie kolaży, warsztaty recyklingu dla dzieci i dorosłych, warsztaty robienia zakwasu – degustacja tradycyjnego polskiego chleba, lekcje pokazowe języka polskiego i konkurs na artykuły o Polsce w węgierskiej Wikipedii.

(b. fot. b.)

"Krajobrazy i twarze w zwierciadle"

22 maja w Muzeum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie przy znacznym zainteresowaniu polskich i chorwackich gości odbyło się otwarcie polsko-chorwackiej wystawy pt. "Krajobrazy i twarze w zwierciadle", przygotowanej przy współpracy Muzeum z Forum Twórców Polonijnych na Węgrzech, a której kuratorem jest historyk sztuki, absolwentka UJ, Marta Trojan. Otwarcia wystawy dokonali ze strony polskiej dr Konrad Sutarski, poeta i publicysta, a ze strony chorwackiej Csaba Horváth, dyrektor centrum Croatica. Wystawie towarzyszy bardzo starannie wydany katalog, w którym m.in. czytamy:

"Oglądając telewizję oraz słuchając radia, wszędzie potykamy się o fakt, jak bardzo niewiele wiemy o kulturze nie tylko narodów Europy, ale także sąsiednich krajów. Niestety, sytuacja nie przedstawia się lepiej także pod względem wiedzy o kulturze mniejszości narodowych żyjących na Węgrzech. Posiadając tak skromną wiedzę prawie niemożliwym jest stworzyć obraz literatury, teatru, sztuk plastycznych tutejszych mniejszości narodowych. Niewiedzę tę próbuje uzupełnić inicjatywa rozpoczęta w 2012 roku przez Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii, której nieukrywanym celem jest przybliżenie sztuk plastycznych żyjącej na Węgrzech Polonii oraz innych mniejszości narodowych, poprzez oferowanie ciekawych wizualnych wrażeń ogółowi społeczeństwa. W ramach cyklu zorganizowanego przez Forum Twórców Polonijnych, jako pierwsza przedstawiona została wystawa członków VUDAK-a, Sekcji Niemieckich Pisarzy i Artystów Sztuk Pięknych żyjących na Węgrzech. Następnie, w 2013 roku dzięki współpracy z artystami romskimi otwarto wystawę "Na polskich i romskich drogach". Obecna polsko-chorwacka wystawa zapowiada się jako jedna z wyjątkowych w tym cyklu. Być może niewiele osób wie, że historia obu narodów spleta się już od początków dziejów.(...) Organizując wspólną polsko-chorwacką wystawę próbowaliśmy szukać wspólnych cech, choć może właśnie w ten sposób skierowaliśmy uwagę na różnice. Być może nie ma to znaczenia, ponieważ najważniejsza jest zachodząca spójność pomiędzy dziełem sztuki i odbiorcą, moc dzieła, jego emanacja oraz zdolność rozumienia i odbierania "sygnałów" wysyłanych przez dzieło, a także zdolność zachowania w sobie tej informacji. Wszakże Mirko Kovač napisał: "Zwierciadło pamięta wszystko to, co się w nim odbiło i tylko czasami pokazuje oczom duszy nieco z tego bogactwa."

Wystawa czynna była do 20 czerwca br. w sali wystawienniczej Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii w X dzielnicy Budapesztu przy ul. Állomás 10.

(b. fot. b.)

Békéscsaba: odsłonięcie tablicy pamiątkowej Papieża Jana Pawła II

18 maja 2014 r. w Katedrze Rzymskokatolickiej w Békéscsaba odbyła się uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy pamiątkowej ku czci Papieża Jana Pawła II. Tablicę wykonał węgierski artysta rzeźbiarz, Laszlo Nagy z Debreczyna, na prośbę Samorządu Polskiego z Békéscsaba oraz członków Stowarzyszenia Kulturalnego Przyjaźni Polsko - Węgierskiej z woj. Békés, z okazji kanonizacji Papieża w Watykanie dnia 27 kwietnia br. Uroczystość rozpoczęła się Mszą świętą, którą celebrowli: proboszcz parafii - Antal Szigeti oraz specjalnie na tę okazję zaproszony duchowny polskiego pochodzenia - Adalbert Zmijan z Üllés koło Segedynu. W czasie liturgii ksiądz Adalbert przedstawił drogę kapłańską naszego Wielkiego Rodaka, mówił o jego charyzmatycznej osobowości, głębokiej wierze i oddaniu w pracy oraz wspominał, że ponad 800000 wiernych wzięło udział w uroczystości kanonizacji na Placu świętego Piotra w Rzymie. Do Békéscsaby na uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy przyjechał konsul RP, pan Andrzej Kalinowski z Budapesztu oraz zastępca przewodniczącego Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego, pan Zsolt Batori z małżonką z Szolnoku. Po uroczystym nabożeństwie, które uświetnił chór im. Chopina, odsłonięcia tablicy dokonał polski duchowny Adalbert Zmijan, a pamiątkowe kwiaty złożyła Małgorzata Leszko - przewodnicząca tutejszego polskiego samorządu. Po zakończeniu chór odśpiewał Gaude Mater Polonia oraz ulubiony utwór Papieża, Barkę. Przewodnicząca podziękowała licznyemu zebranemu za udział w uroczystości, przytaczając słowa Benedykta XVI: "Możemy być pewni, że nasz umiłowany Papież stoi teraz w oknie domu Ojca, spogląda na nas i nam błogosławi".

(inf. M.L.)

ANYÁK NAPI ÜNNEPSÉG ÉS KONCERT A LENGYEL HÁZBAN

2014. május 25-én kissé megkésve érkeztem az Óhegy utcai templomba a szentmisére. Már szólt a szép orgonamuzsika. Mindjárt felismertem: ez csakis karnagyunk, Rostetter Szilveszter játéka lehet. (Azelőtt, ha a rádióban valaki a zenei vetélkedőben megfejtette a zeneszerzőt, a mű címét, és még azt is tudta, ki adta elő hangszeren, nem hittem el. Persze az énekhang az más, egyéni, felismerhető. Nos, már elhiszem, öregségemre kinyílt a fülem, hogy a játék stílusából felismerhető az előadó.) Tehát karnagyunk zenei kíséretében Kochán Nikolett szólóénekesünk is közreműködött a szentmisén. Nikolett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola növendéke. Már többször elkápráztatott minket csodálatosan tiszta hangjával. Egyébként jól beszél lengyelül és kórusunk szólistája, időnként helyettesíti a karnagyunkat.

Tudtam, hogy rövid koncertre készültek a Lengyel Házban, a misét követően, de azt nem, hogy a jó akusztikájú templomban is elkápráztatnak színvonalas zenei előadásukkal. A mise alatt és után Stanisław Moniuszko darabját és Vivaldi Armatea face et anguibus c. művét hallgathattuk meg nagy csodálattal.

A szentmisét követően a Lengyel Házban folytatódtak az események, itt köszöntöttük fel az édesanyákat. A kisgyermekek csodálatos rózsákat adtak át, és mellé Veronika nővér által tanított, alkalomhoz illő dalokat énekeltek zongorakísérettel.

Karnagyunk, Rostetter Szilveszter zenei kísérete mellett Nikolett Moniuszko, Strauss, Kodály, Delibes és Rossini műveket adott elő. Elégettek lehetünk, hogy ilyen tanítóink lehetnek.

Az esemény kis fogadással zárult, melyről Károly atya gondoskodott.

Danka Zoltán, fot. B. Pál

Niech ktoś powie... lub pokazuje!

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech zorganizowało niecodzienny spektakl, a był to muzyczny wieczór języka migowego, który odbył się w Budapeszcie 20 maja w siedzibie Stowarzyszenia. Piosenki z dużym wdziękiem wykonał zespół "Pokazujące Ręce". Interaktywne spotkanie miało również charakter edukacyjny - członkinie zespołu uczyły gości wieczoru podstaw języka migowego. Gospodarzami wieczoru byli: prezes, Eugeniusz Korek i wiceprezes stowarzyszenia, Hanna Biróné Hasznos.

(b. fot. b)

DNI GIZELLI W VESZPRÉM - OKIEM POLONII

Kolejne spotkanie samorządów z Győr, Székesfehérvár, Csór i Veszprém

W drugim tygodniu maja, zgodnie z wieloletnią już tradycją, w mieście Veszprém uroczystość obchodzone są Dni Gizelli, księżniczki bawarskiej, żony pierwszego króla Węgier, Stefana. Nasze miasto nazywane jest miastem węgierskich królowych, gdyż począwszy od Gizelli, wszystkie królowe węgierskie właśnie tu były koronowane. Dni Gizelli obfitują w ogrom programów kulturalnych, a honorowym gościem jest przedstawicielstwo bawarskiego miasta Passau, skąd Gizella pochodziła i gdzie jest pochowana. Tradycją jest, że w ostatnim dniu uroczystości mniejszości narodowe naszego miasta przedstawiają swój program kulturalny. W tym roku zaprosiliśmy chór polonijny „Akord” z miasta Győr, który jest prowadzony przez panią Kati Konrádné Csirszka. Zaprosiliśmy również zaprzyjaźnioną z nami Polonię z Székesfehérvár i Csór. Chór „Akord” w swoim

repertuarze ma skoczne, wesołe przyspiewki góralskie, które miały podbić serca Węgrów. Pisać miały, bo niestety nie podbiły, ale nie dlatego, że Węgrom się nie spodobały - ulewny deszcz, w parze z silnym wiatrem „zmył” wszystkie narodowościowe występy. Organizatorzy festiwalu, ku naszemu zdziwieniu, nie pomyśleli o miejscu zastępczym. Mieliśmy na tyle szczęścia, że przed występem i przed ulewą zrobiliśmy krótki spacer na wzgórze zamkowe, gdzie w kościele Pijarów obejrzelśmy wystawę o Janie Pawle II oraz zwiedziliśmy katedrę św. Michała, gdzie są wystawione relikwie błogosławionej Gizelli. Ale na tym się nie skończyło - chór z Győr w pełnym zapale do śpiewania, my gotowi do bicia braw - postanowiliśmy, że w restauracji, gdzie mieliśmy wspólny obiad, koncert się odbędzie. No i tak się stało. Po fantastycznym koncercie chóru „Akord”, swoimi pełnymi wdzięki i dowcipu fraszkami zabawił nas miły poeta z Győr, Marek Wawrzyniec Rak.

Było wesoło, przyjaźnie i gorąco, mimo iż na dworze panowała jesienna szarówka.

Hanna Kövesdi

Od 30 maja do 1 czerwca br. w Békéscsabie, na zaproszenie Stowarzyszenia Kulturalnego Przyjaźni Polsko - Węgierskiej, przebywał chór japoński ORURI z okazji „2014 roku - Roku Kultury Japonii w Krajach Unii Europejskiej”

W pierwszym dniu pobytu po przywitaniu przez władze miasta i zapoznaniu się z jego historią, goście udali się do Katedry Rzymskokatolickiej, gdzie obejrzała

25-osobowym chórem dyryguje Taeko Miura, na fortepianie gra córka Midori Miura, a w repertuarze chóru znajdują się głównie japońskie utwory. Chór występował już: w Australii, Finlandii, w Polsce, w Niemczech i w Słowenii. Na Węgrzech

Békéscsabie. W pierwszej części koncertu członkowie ORURI w kimonach śpiewali piosenki ludowe, których słowa przetłumaczono na węgierski. Utwory opiewały piękno ojczyzny, kraju kwitnącej wiśni. Następnie wystąpił chór im. Chopina z Polskim Hymnem Polonii „Gaude Mater Polonia”, polskimi i węgierskimi utworami ludowymi. Po krótkiej przerwie, w drugiej części koncertu,

KONCERT PRZYJAŹNI WĘGERSKO-POLSKO-JAPOŃSKIEJ

koncertował po raz pierwszy właśnie w Békéscsabie.

„Koncert Przyjaźni Węgiersko - Japońsko - Polskiej” odbył się 31

członkowie ORURI występując w innych strojach śpiewali o miłości, braterstwie i pokoju na świecie. Na zakończenie wystąpiły oba chóry śpiewając wspólnie po japońsku „Yu yake koyake” (Zmierch) pod przewodnictwem Taeko Miura, oraz po węgiersku „Przy ognisku” Lajosa Bárdosa, którym to utworem dyrygowała Rázga Józsefné. Piosenki i piękny wieczór publiczność nagrodziła gromkimi brawami.

Po koncercie oba chóry spotkały się na wspólnej kolacji, po której japońscy goście pokazali część swojej kultury z origami, znakami pisemnymi, parzeniem zielonej herbaty oraz dwoma tańcami japońskimi, które w serdecznej atmosferze, zostały z wdziękiem przyswojone przez członków chóru im. Chopina.

W niedzielę dopołudnia gości witał proboszcz parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem św. Antoniego - Antal Szigeti. Chór japoński śpiewał do mszy, po której dał krótki koncert, zbierając gromkie brawa. Midori Miura zagrała na organach, a ściany świątyni strzegą japońskich pieśni.

Małgorzata Leszkó

tygodnie wcześniej odsłoniętą i poświęconą tablicę pamiątkową naszego papieża Jana Pawła II. Następnie odwiedzili Muzeum Mihály Munkácsyego i w ubiegłym roku oddany do użytku, odremontowany Dom Kultury „Csabagyöngye”, w którym następnego dnia był zaplanowany koncert. W sobotę do południa poznając dalsze zabytki miasta, udali się na targ (towarzyszył im tłumacz węgiersko - japoński), z którego pomocą zaopatrzyli się w czereśnie. Po południu w siedzibie naszego stowarzyszenia przygotowywali się do wieczornego koncertu.

Chór ORURI (Niebieski ptak) powstał w 1993 r. w półmilionowym, znanym z przemysłu tekstylnego Hachioji, miasteczku, będącego obecnie dzielnicą Tokio.

maja w sali koncertowej Domu Kultury, zapełnionej przez miłośników muzyki klasycznej i zainteresowanych kulturą japońską. Publiczność oraz występujące chóry: japoński ORURI oraz nasz im. Chopina przywitał Radny Miasta Péter Zelenyánszki oraz Małgorzata Leszkó, przewodnicząca Polskiego Samorządu w

Prezentacja książki Konrada Sutarskiego

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy (filia Óhegy u 11) w dniu 18 maja 2014 r. zorganizował w Domu Polskim prezentację książki Konrada Sutarskiego p.t. „Együtt jobban” (Lepiej razem). Na Węgrzech już od wieków żyje wiele narodowości, obecnie oficjalnie jest zarejestrowanych trzynaście. Dzięki państwu węgierskiemu, gdzie od stuleci w większości była zapewniona tolerancja w dziedzinie wyznania, języka i kultury, mogła rozwijać się i powstawać literatura i sztuki artystyczne odzwierciedlające bogactwo danej narodowości. Książka Konrada Sutarskiego jest pierwszą próbą przybliżenia nam duchowego bogactwa literatury poszczególnych narodowości żyjących obecnie na Węgrzech.

Małgorzata Soboltyński, fot. B Pál

BUDAPESZT: GDAŃSK MIASTO WOLNOŚCI

Z okazji "Roku Wolności" Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy oraz Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha 8 czerwca zorganizowały wernisaż fotografika i operatora filmowego Dariusza Kuli (osobiście przyjechał do Budapesztu) pt. "Gdańsk miasto wolności". W Domu Polskim prezentowanych jest około 30 bardzo interesujących fotogramów gdańskiego fotografika, operatora filmowego i twórcy multimedialnego, autora licznych publikacji albumowych, fotoreportażu i zdjęć publikowanych w prasie krajowej i zagranicznej - m.in. w latach 90-tych był fotoreporterem powojennej edycji "Gazety Gdańskiej". D. Kula od wielu lat zajmuje się kreatywnym reportażem, tworzeniem dokumentacji panoramicznych, zdjęć gigapikselowych i panoramicznych spacerów wirtualnych. Fotografuje i filmuje architekturę, pejzaż, dokumentuje ludzi i miejsca, które ulegają ciągłym przemianom. Od ponad ćwierć wieku wykonuje zawodowo fotografię lotniczą, a także zdjęcia kilkudziesięciu grup ludzi, m.in. "Rodzinnego zdjęcia Gdańszczan". W Domu Polskim sfotografował "rodzinnie" uczestników otwarcia wystawy. Gośćmi budapeszteńskiego wernisażu byli także dwaj polscy opozycjoniści sprzed lat 25-ciu: panowie Marek Kosior i Zbigniew Jankowski, obecny był także ks. Karol Kozłowski SChr. proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech i pan Marcin Bobiński, III Sekretarz - Attaché prasowy z Wydziału Polityczno-Ekonomicznego Ambasady RP w Budapeszcie. Nad całością czuwała i funkcję gospodyni spotkania pełniła dyrektor POKO Monika Molnárne Sagun, a całość muzycznie wzbogacił występ zespołu "Hármon" - młodzi muzycy (wśród nich jeden polskiego pochodzenia), którzy m.in. wystąpili w Polsce na festiwalu chrześcijańskich zespołów młodzieżowych. Wystawę "Gdańsk miasto wolności", która doczekała się węgierskiej premiery w Domu Polskim - będzie można oglądać w X dzielnicy Budapesztu przy ul. Óhegy 11 przez całe lato, a miejmy nadzieję, że niebawem również w innych ośrodkach na Węgrzech.

(b.)

MSZA W KOŚCIELE SKALNYM

Już w niedzielę 18 maja młodzież polonijna zaprosiła swoje mamy na mszę św. do Kaplicy Skalnej na Górze Gellérta. Mszę celebrował proboszcz parafii polskiej na Węgrzech, ks. Karol Kozłowski SChr. Na mszy obecna była najstarsza mama z węgierskiej Polonii, pani Julia Koziorowska, którą powitano szczególnie gorąco. Gratulacje otrzymała także dyrektor Szkoły Polskiej na Węgrzech, pani Ewa Rónay, która niedawno została babcią.

Młodzież przygotowała swoim kochanym mamom bardzo ciekawy i wzruszający program. Szczególnie podobała się gra Fanni na harfie i śpiew Dóri. Lajos zagrał na skrzypcach Ave Maria, a w imieniu młodzieży życzenia wszystkim mamom złożył Mateusz.

Asia Priszler, fot. B. Pál

W dniu 31 maja 2014 roku w siedzibie Ogólnokrajowego Samorządu na Węgrzech odbyło się Forum Polskie, na którym zebrało się około czterdziestu uczestników, reprezentujących samorządy i organizacje cywilne z Budapesztu i z terenu całych Węgier. Zgromadzeni poruszyli wiele ważnych spraw, dotyczących działania oraz przyszłości węgierskiej Polonii. Jednym z głównych celów zwołania forum były przygotowania do wyborów samorządowych, które odbędą się jesienią br. Szczegółowych informacji na ten temat udzielił dr Dénes Nemes. Mówił o tym, w jaki sposób można się zarejestrować na liście wyborców, kto może głosować, na kogo będzie można oddawać głosy i w jaki sposób będą się odbywały jesienne wybory. Podkreślono ważność jedności społeczności polskiej, która, zjednoczona i pogodzona,

która – dzięki znacznemu wsparciu finansowemu z Polski – będzie mogła ukazywać się w odmienionej szacie.

János Kollár wskazał na konieczność kulturalnego odnowienia naszej Polonii, a także krótko zarysował plany na przyszłość, dotyczące lepszej organizacji działalności polonijnej. Wszyscy zebrani zgodni byli w tym, że do organizacji polonijnych nale-

żałoby wciągnąć młodzież, jako że średni wiek obecnych działaczy jest niestety dość wysoki.

István Ráth zaprezentował uczestnikom Forum interesujący projekt, finansowany przez Unię Europejską. Jest to Gwiezdna Wioska, zbudowana w miejscowości Átány, która ma być czymś w rodzaju wielkiego międzynarodowego skansenu, prezentującego kulturę i zwyczaje 13

Forum Polskie w Budapeszcie

będzie miała lepsze możliwości reprezentowania swoich interesów na Węgrzech.

Halina Csúcs, świeżo wybrany rzecznik parlamentarny do spraw mniejszości polskiej na Węgrzech, podziękowała tym wszystkim, dzięki którym społeczność polska na Węgrzech ma obecnie swojego rzecznika. Oświadczyła, że będzie działała na rzecz całej węgierskiej Polonii, na rzecz dalszego rozwijania i polepszania kontaktów polsko-węgierskich, szczególnie w dziedzinie współpracy miast partnerskich, a także współpracy polskiej i węgierskiej młodzieży. Zgodnie z jej słowami, rzecznik będzie jednocześnie członkiem Sekcji Polskiej Unii Międzyparlamentarnej, dzięki czemu będzie mogła wspomagać polsko-węgierską współpracę, organizowanie uroczystości i świąt polsko-węgierskich i polonijnych, a także będzie mogła udzielać pomocy w poszukiwaniu rozwiązań ewentualnych problemów.

Zoltán Nyitrai mówił o roli czasopisma „Polonia Węgierska” w życiu tutejszej Polonii, zdał relację z planów rozwojowych gazety,

mniejszości narodowych, żyjących na terenie Węgier. Wśród rozmaitych projektów, związanych z tą międzynarodową wioską jest m.in. utworzenie na jej terenie stałej wystawy, a także organizowanie kulturalnych widowisk narodowościowych.

Hanna Kövesdi zaproponowała utworzenie internetowego portalu informacyjnego dla uczestników Forum Polskiego i innych zainteresowanych, gdzie można by prowa-

dzić dyskusję dotyczącą ważnych spraw naszej polskiej społeczności.

Mamy nadzieję, że Forum Polskie było dobrą okazją do zastanowienia się nad naszymi polskimi, polonijnymi sprawami, a także nad możliwościami, które stoją przed nami i dzięki którym moglibyśmy stworzyć dobrze działającą, zgodną wspólnotę.

(v. fot. ZN)

2014. május 31-én, az Országos Lengyel Önkormányzat székházában sor került a Lengyel Fórumra. A Fórumon közel negyvenen jelentek meg. A résztvevők a budapesti és a vidéki lengyel önkormányzatok és civil szervezetek képviselői voltak. Az egybegyűltek több, a Magyarországon élő lengyelek számára fontos, témát érintettek. A Fórum elsődleges célja az őszi nemzetiségi választások előkészítése volt. A választásokkal kapcsolatban dr. Nemes Dénes ügyvéd tartott tájékoztatást a nemzetiségi törvény alapján. Részletesen elmagyarázta a regisztrálás módját – hangsúlyozva, hogy még mindig nem késő regisztrálni –, a jelöltállítási eljárást, kimerítő tájékoztatást adott arról, hogy kik lehetnek a jelöltek, és kik szavazhatnak, valamint hogyan zajlik majd a szavazás. A felszólalók kiemelték az összefogás fontosságát.

Dr. Csúcs Lászlóné a lengyel nemzetiségi szószóló szerepéről tartott rövid beszámolót.

Köszönetet mondott mindazoknak, akik hozzájárultak ahhoz, hogy a Magyarországon élő lengyelek szószólója lehet. Arról biztosította a Fórum résztvevőit, hogy, mint szószóló, az egész lengyelség érdekeit fogja szolgálni, hiszen ez a legfontosabb! Központi jelentőségűnek tartja a magyar-lengyel kapcsolatok folyamatos fejlődését és jobbítását. Úgy gondolja, hogy tevékenységével hozzá fog járulni ennek további fejlődéséhez. Szerinte fontos a testvérvárosok együttműködése, valamint különös hangsúlyt kellene fektetni a magyar és lengyel ifjúság együttműködésére. Elmondta, hogy a lengyel szószóló helyet kapott az Interparlamentáris Unió Lengyel Szekciójában, amelyen keresztül elősegítheti a magyar-lengyel kapcsolatokat, rendezvények szervezését vagy akár problémák megoldását.

Nyitrai Zoltán a Polonia Węgierska lap szerepéről és az ezzel kapcsolatos további tervekről beszélt. Elmondta, hogy a lap – lengyelországi támogatásnak köszönhetően – jelentősen meg fog újulni. Kíváncsian várjuk!

Kollár János a lengyelség kulturális megújulásának fontosságáról beszélt, röviden felvázolta a magyarországi lengyelség hosszú távú koncepcióját. A résztvevők egyetértettek vele abban, hogy nagyon fontos lenne bevonni a fiatalokat is a magyar polónia életébe, mert pillanatnyilag igencsak magas a különböző lengyel szervezetekben működő aktivisták átlagéletkora.

Ráth István egy figyelemreméltó kezdeményezésről számolt be: „Csillagfalu” létesítéséről Átányban. A projekt

egy jó lehetőség a lengyel és más magyarországi nemzetiségek számára a kapcsolatépítésre. Fő finanszírozója az Európai Unió, és arra hivatott, hogy bemutassa a Magyarországon élő nemzetiségek autentikus kultúráját és szokásait. A Csillagfaluban megvalósítandó tervek között szerepel állandó kiállítás, valamint színvonalas kulturális rendezvények megrendezése.

Kövesdi Hanna egy információs internetes portál létrehozásának szükségességéről beszélt, ahol a Lengyel Fórum résztvevői, de mások is, véleményt cserélhetnének a magyarországi lengyeleket érintő ügyekben.

Reméljük, hogy a Lengyel Fórum gondolatébresztő volt, és jó alkalom arra, hogy számba vehessük közös érdekeinket és lehetőségeinket.

(v. fot. ZN)

BUDAPEST: OBRADOWAŁ OSP

31 maja w Budapeszcie odbyło się plenarne posiedzenie Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech. Obecnych było 11 radnych, którzy wysłuchali informacji dot. wykonania budżetu OSP za I kwartał br., informacji dot. zaawansowania prac remontowych i budowlanych m.in. w Derenku oraz prac izolacyjnych, związanych z zabezpieczeniem piwnicy siedziby samorządu w Budapeszcie oraz instalacjami wodno-kanalizacyjnymi i elektryczną. Rewident OSP złożył inf. pokontrolną. W związku z ustaniem stosunku pracy dotychczasowej dyrektorki Urzędu OSP mówiono o oczekiwanych zmianach na tym stanowisku. Ponadto poinformowano radnych o sytuacji prawnej dot. rozwiązania umowy o pracę z byłą redaktorką naczelną "Polonii Węgierskiej", a także dyskutowano o poprawkach, które należy wnieść do zasad działania samorządu, związanych ze współpracą OSP z rzecznikiem narodowości polskiej w ZN Węgier. Samorząd w głosowaniu tajnym przy drzwiach zamkniętych podjął decyzję dotyczącą przyznania dorocznego nagród polonijnych, jak poinformowano gości, w tym również prasę (po ponownym upublicznieniu zebrania) laureatem tegorocznej nagrody św. Władysława został burmistrz Csepelu, poseł ZNW, Szilárd Németh, a nagrody "Za Zasługi dla Węgierskiej Polonii" otrzymują: Koło Przyjaciół Muzeum w Isaszeg, Wiesława i Tamás Bárkányi oraz Elżbieta Molnárné Cieślewicz. Wręczenie nagród odbędzie się w Dniu św. Władysława - patrona węgierskiej Polonii, 28 czerwca w Miskolcu.

(b.)

BUDAPEST: ÜLÉSEZETT AZ OLŐ

Május 31-én, Budapesten ülésezett az Országos Lengyel Önkormányzat. Az ülésen 11 képviselő jelent meg, akik meghallgatták az OLŐ I. negyedéves költségvetésének végrehajtására vonatkozó beszámolót, tájékoztatást kaptak a Derenken végzett felújítási és építési munkák, illetve a budapesti önkormányzati székház pincéjének védelme érdekében végzett szigetelési, víz-, elektromos vezetékek és csatornaszerelési munkák állásával kapcsolatban. Az OLŐ revizora vizsgálat utáni összefoglaló jelentést tett. Ezen felül a képviselőket tájékoztatták a Polonia Węgierska előző főszerkesztője munkaszerződésének megszüntetésével kapcsolatban kialakult jogi helyzetről. Megvitatták a szükséges módosításokat, amelyeket meg kellene valósítani az önkormányzat működési rendjében az OLŐ és a magyar Országgyűlés lengyel nemzetiségi szószólójának együttműködésével kapcsolatban. Az Önkormányzat zárt ajtók mögötti titkos szavazással döntött az ideai polóniai elismerésekről. Amint az ülés újbóli nyilvánossá tétele követően tájékoztatták a jelenlévő vendégeket – köztük az újságírókat –, a Szent László-díjat idén Csepel polgármestere, Németh Szilárdot nyerte el, a Magyarországi Lengyelekért Emlékérmet pedig az isaszegi Múzeumbárátok Köre, Barkányi Wiesława és Tamás, illetve Molnárné Cieślewicz Elżbieta kapták meg. A díjak ünnepélyes átadására Szent László napján, június 28-án, Miskolcon kerül sor.

(b.)

Na brak imprez kulturalnych z pewnością nikt spośród nas nie może narzekać. Tak było w ostatnich dniach maja i pierwszym dniu czerwca.

Dzień 26 maja w Polsce obchodzony jest jako Dzień Matki. Ponieważ był to poniedziałek Stołeczny Samorząd Polski we współpracy z Samorządem Narodowości Polskiej XIII i XVIII dzielnicy zorganizowały z tej okazji w Domu Kultury „Aranytíz” w V dzielnicy piękny koncert znanej polskiej grupy muzycznej z Gdyni „Zayazd” pod kierunkiem Lecha Makowieckiego, a zatytułowany „Biesiada z wieszczem”. Chodziło tu naturalnie o spotkanie muzyczne z jednym z największych poetów romantycznych, Adamem Mickiewiczem. Kto był na koncercie, na pewno bardzo długo go nie zapomni, bo była to prawdziwa uczta duchowa. Do wszystkich wykonywanych przez zespół utworów muzykę skomponował Lech Makowiecki, zaś pięknym głosem śpiewała Bożena Makowiecka. Ponieważ zespół w swoim repertuarze posiada też kilka patriotycznych programów, możemy mieć nadzieję, że jeszcze się z nim spotkamy przy innych okazjach.

31 maja w XIII dzielnicy Budapesztu z inicjatywy Zsuzsanny Hollosy odbył się VIII Międzynarodowy Festiwal Chórów, w tym roku z krajów wyszegradzkich. Samorząd Narodowości Polskiej XIII dzielnicy wybrał na Festiwal założony w 1991 r. nauczycielski chór „Coro Cantorum” z Ostrowca Świętokrzyskiego, którego wspaniałym dyrygentem od 1996 r. jest Ewa Goworowska. Nieprzypadkowo nasz wybór padł właśnie na znakomity chór. Mieliśmy okazję się z nim spotkać w Budapeszcie już nawet dwukrotnie. Podczas koncertu na Festiwalu, który odbywał się w Sali Teatralnej Domu Kultury im. Józsefa Attili w XIII dzielnicy Budapesztu chór wykonał „Modlitwę do Bogarodzicy” ze słowami K. K. Baczyńskiego, utwór kościelny „Laudate Dominum”, „Niech żyje bał” (słowa Agnieszki Osieckiej, muzyka Seweryna Krajewskiego, „Zegarmistrz światła” (słowa Bogdana Chorażuka, muzyka Tadeusza Woźniaka) i piosenkę ludową „Leć głosie po rosie”. Występ wszystkich chórów: Cantus z Bratysławy, Camera Chabra z Pragi, Chóru Młodość z Bańskiej Bystrzycy i Ozvena - narodowości słowackiej z Budapesztu był na bardzo wysokim poziomie artystycznym, nic więc dziwnego, że widownia gromkim brawami domagała się, bezskutecznie jednak, bisów.

A następnego dnia, w niedzielę, chór „Coro Cantorum” wystąpił w Polskim Kościele podczas Mszy Świętej, po południu natomiast na Festiwalu Narodowościowym XIII dzielnicy przy ul. Babér w ogrodzie kościoła św. Michała. Frekwencja na Festiwalu była bardzo duża. Publiczność zaczęła gromadzić się już przed południem. Wiele osób nie tylko spośród 11 narodowości wzięło udział w muzycznej defiladzie, gdzie Chór „Coro Cantorum” zwrócił już na siebie uwagę wszystkich. Nic więc dziwnego, że wszyscy z zainteresowaniem czekali na jego występ, który rozpoczął się z wielkim sukcesem dopiero o 17.30. Ale wcześniej tłumy przychodziły do polskiego namiotu, w którym rolę głównej gospodyni pełniła przewodnicząca Samorządu, Alicja Nagy, gdzie nie tylko mogły obejrzeć wystawę działalności naszego samorządu, ale także wystawę obrazów Alicji Król i rozmaitych pięknych przedmiotów sztuk plastycznych, przywiezioną przez gości. Towarzyszyły temu śpiewy popularnych polskich piosenek, nie mówiąc już o degustacji polskich przysmaków. Nie muszę dodawać, że oferta gastronomiczna była nie tylko bardzo bogata, ale i różnorodna, bo nie tylko gospodarze, ale i członkowie chóru przywieźli wspaniałe polskie smakołyki. Przy okazji chcieliśmy podziękować nie tylko znakomitej dyrygentce Ewie Goworowskiej, która została bardzo gorąco przyjęta przez publiczność festiwalową, ale i sponsorom, dzięki którym nasza oferta gastronomiczna była taka bogata, a więc P.P.H.U PUBLIMA Lichota & Lichota z Ostrowca Świętokrzyskiego (pyszne wędliny), Piekarni Skalskiego, która podesłała przepyszne i różnorodne pieczywo oraz ciasta oraz Gospodarstwu Ogrodniczemu Sylwii Majewskiej za kiszzone ogórki. Oprawę naszego stoiska przygotowała Agnieszka Sobańska, prowadząca warsztaty Terapii Zajęciowej Przedszkola Publicznego nr 15, z Ostrowca Świętokrzyskiego. Miejmy nadzieję, że tegoroczny Festiwal Narodowościowy przysporzy nam jeszcze więcej sympatyków i napęłni dumą wszystkich przedstawicieli narodowości polskiej z XIII dzielnicy.

(akor)

ZAYAZD i CORO CANTORUM w Budapeszcie

Festiwal Narodowościowy w XIII dzielnicy

1 czerwca przed kościołem św. Michała w XIII dzielnicy Budapesztu (Babér u. 17/b) odbył się Festiwal Narodowościowy, organizowany przez samorządy mniejszości narodowych, zamieszkających w dzielnicy Angyalföld. Tym razem goście zostali zaproszeni już po raz 21, by zapoznać się z tradycjami i kulturą różnych narodów. Samorządy mniejszościowe (serbski, chorwacki, ormiański, grecki, niemiecki, rusiński, rumuński, słowacki i romski), a także oczywiście Samorząd Narodowości Polskiej z przewodniczącą Alicją Nagy na czele, wspomaganą przez Marylę Filó i Mártona Lázára, przygotowały prezentację swojej narodowości.

Odwiedzający mogli obejrzeć wystawę dotyczącą działalności polskiego samorządu, zapoznać się z turystycznymi atrakcjami, jakie oferuje Polska (np. przejrzeć foldery dotyczące Krakowa, Poznania i innych miast), spróbować polskiej kielbasy, piwa oraz tradycyjnego polskiego żurku z jajkiem. Polski samorząd zaprezentował także prasę polonijną – miesięcznik „Polonia Węgierska”, kwartalnik „Głos Polonii” oraz „Quo vadis”. O godz. 17.30 miał miejsce koncert chóru Coro Cantorum z Ostrowca Świętokrzyskiego, który tego samego dnia wystąpił również w Polskim Kościele na Kóbánya. Ostrowiecki chór nauczycielski istnieje już od ponad 20 lat. Został założony przez Wiesława Buśko, który był również pierwszym dyrygentem zespołu. Chór odbył już wiele koncertów, również zagranicą (m. in. śpiewał w Szwecji, Danii i na Ukrainie).

Występ polskiego chóru spotkał się z należyтым zainteresowaniem gości przybyłych na Festiwal Narodowościowy. Dyrygentce, charyzmatycznej Ewie Górowowskiej udało się porwać słuchaczy, zaprosiła nawet do tańca osoby z publiczności, które, porwane muzyką i niezwykle atmosferą koncertu, chciały kontynuować taniec również na scenie. Pani Ewie udało się jednak zahamować zapędy samowolnych tancerzy i koncert mógł toczyć się swoim własnym rytmem.

Polscy chórzyscy porwali publiczność nowym, świeżym wykonaniem znanych szlagerów muzyki popularnej, a także polskich piosenek.

(red.)

(fot. Z. Nyitrai)

31 maja Ambasada RP i Samorząd Narodowości Polskiej III dzielnicy Budapesztu oraz Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech zaprosiło do Ambasady dzieci i młodzież na Dzień Dziecka z Chopinem - warsztaty muzyczne, opowieść o Fryderyku Chopinie i jego dziełach, którą prowadził wybitny węgierski pianista - oddany Przyjaciel Polaków - Alex Szilasi. W tym nadzwyczaj pouczającym, a jednocześnie interesującym spotkaniu przede wszystkim przedszkolnym i szkoły podstawowej Szkoły Polskiej zainteresowa-

DZIEŃ DZIECKA Z CHOPINEM I CIASTECZKAMI

opowieści o muzyce, które z języka węgierskiego na polski tłumaczyła młoda polonijna pianistka Kinga Barbara Tóth, a potem uczestników popołudniowego spotkania z muzyką kierownik Referatu Konsularnego Ambasady RP w Budapeszcie, Andrzej Kalinowski zaprosił na "słodkie przyjęcie", czyli znakomite domowe wypieki pani Barbary Pál. Sobotnie spotkanie było doskonałą okazją do "oswajania" najmłodszych dzieci z muzyką klasyczną - w tym przypadku romantyczną - niecodziennym sposobem na spędzenie Dnia Dziecka i dla niektórych z młodych gości możliwością często pierwszej w życiu wizyty w Ambasadzie Polskiej na Węgrzech, a dla organizatorów praktycznym sprawdzianem udanej współpracy polonijnej.

(b.)

Budapeszt: wygrała Danuta Hübner

25 maja 2014 r. odbyły się wybory do Parlamentu Europejskiego. W Budapeszcie powołana została jedyna na Węgrzech obwodowa Komisja Wyborcza o numerze 153, która była czynna w budynku Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej. Wybory odbywały się bez zakłóceń, a wolę udziału w nich zgłosiły 263 osoby, zaś 236 głosów wrzucono do urny. Najwięcej – bo 107 głosów – zdobyła lista Platformy Obywatelskiej z liderką Danutą Hübner (77 głosów), a na drugim miejscu znalazło się Prawo i Sprawiedliwość z 49 głosami. Trzecie miejsce w Budapeszcie uzyskał KW Nowa Prawica Janusza Korwina Mikke – 29 głosów.

Obywatele polscy przebywający w dniu wyborów za granicą mogli oddać swój głos w jednej ze 176 obwodowych komisji wyborczych, utworzonych w tym celu w 88 krajach na wszystkich kontynentach.

(b.)

Przyjaźń polsko – węgierska to nie nowość. Istnieje od wielu pokoleń. A w ostatnich dniach mogliśmy być jej świadkami. Na zaproszenie Akademickiego Chóru Politechniki Krakowskiej „Cantata” do Krakowa przybył Chór „Balaton Vox” z Balatonboglár na Węgrzech. Balatonboglár to miejscowość szczególnie dla wielu Polaków. To tu w czasie II wojny światowej Węgrzy

Prorektor ds. kształcenia i współpracy z zagranicą prof. dr hab. inż. Dariusz Bogdał, a honory gospodarza zgodziła się pełnić Dyrektor Centrum Pedagogiki i Psychologii dr inż. Władysław Maria Francuz, prof. oświaty. Nasze zaproszenie przyjęła również Prezes Stowarzyszenia „Bogłarczy” - Pani Felicja Koss-Wysocka oraz kilkoro jego członków.

Polak – Węgier dwa bratanki... koncert w Krakowie

umożliwili polskim dzieciom i młodzieży kontynuację nauki tworząc polskie szkoły – powszechną, gimnazjum i liceum. Do tej pory żyje wiele spośród tych dzieci, a w ich sercach wciąż trwa wdzięczność i szczególny sentyment do narodu węgierskiego. Jedną z tych osób jest Pan Jerzy Kostarczyk. Absolwent i emerytowany pracownik naukowy Politechniki Krakowskiej, aktywny członek Stowarzyszenia „Bogłarczy”, założonego w 1990 roku przez dawnych uczniów liceum w Balatonboglár, a zrzeszającego byłych uczniów polskich szkół działających w Balatonmáriafürdő oraz w Balatonboglár nad Balatonem w czasie II wojny światowej. To dzięki Panu Jerzemu nawiązaliśmy kontakt z chórem z tamtych stron.

Współpracę rozpoczęliśmy wizytą na Węgrzech w kwietniu 2013 roku. Teraz przyszła kolej na rewizytę.

„Balaton Vox” był naszym gościem od 8 do 12 maja. Przywitaliśmy ich pieśnią „Oj, nasi jadą” Stanisława Rózdzińskiego, której tytuł mówi tu sam za siebie.... Naszym gościom pokazaliśmy Kraków, kopalnię soli w Wieliczce oraz skansen w Wygiełzowie. Ograniczony czas nie pozwolił niestety na poznanie wielu szczegółów, ale staraliśmy się, aby w pamięci Węgrów pozostało jak najwięcej miłych wspomnień o naszym pięknym mieście i jego okolicach.

Punktem kulminacyjnym wizyty był wspólny koncert gości i gospodarzy w Galerii „Gil” Politechniki Krakowskiej, który odbył się w piątek 9 maja. Swoją obecnością zaszczytili nas Konsul Generalna Węgier dr Adrienne Körmendi,

W trakcie trwania koncertu usłyszeliśmy wiele pięknych kompozycji z różnych epok – od wczesnorennesansowych po te napisane przez współcześnie żyjących kompozytorów węgierskich. Żeby wymienić tylko kilka nazwisk: Orlando di Lasso, Michael Preatorius, Felix Mendelssohn, Siergiej Rachmaninow, Stanisław Wiechowicz.... Chórem „Cantata” dyrygowała Marta Stós, „Balaton Vox” poprowadziła Zsuzsanna Koncz. W kilku utworach wystąpili soliści, urozmaicając i tak ciekawy program.

Zwieńczeniem koncertu było wspólne wykonanie węgierskiej pieśni Zoltána Kodálya „Esti dal” oraz hymnu studenckiego „Gaudeamus igitur”.

Po wspaniałym koncercie odbyło się spotkanie, na którym chórzyści obydwu zespołów mogli lepiej się poznać i zaprzyjaźnić oraz wspominać ubiegłoroczne koncerty „Cantaty” nad Balatonem.

Raz jeszcze mogliśmy usłyszeć naszych gości w niedzielę 11 maja po Mszy św. w kościele św. Floriana. Oprawę Mszy przygotował Chór „Cantata”, natomiast po Liturgii zaśpiewali Węgrzy. W programie znalazło się wiele utworów znanych (jak „Salve Regina” F. Liszta, „Panis Angelicus” C. Francka, „Ave Verum” Ch. Gounoda) oraz mniej znanych – a wartych poznania – kompozycji węgierskich twórców. Na zakończenie Węgrzy mieli dla nas niespodziankę – pieśń „Boże coś Polskę” wykonaną w naszym ojczystym języku.

Koncert niestety nie był zbyt długi ze względu na kolejne nabożeństwo, ale i tak nikt ze słuchaczy nie mógł wyjść zawiedziony. Piękna muzyka wypełniała barokowe wnętrza kościoła św. Floriana dostarczając wielu artystycznych wrażeń. Mamy nadzieję, że wizyta w Krakowie pozostanie w pamięci naszych węgierskich przyjaciół niezapomnianym przeżyciem.

Anna Urszula Jasińska-Pazera, fot. Jan Zych

Újabb színvonalas zenei élményben lehetett részük mindazoknak, akik 2014. május 10-én ellátogattak a Kőbányai Református Egyház-községbe (X. ker. Ihász u. 15.): kőbányai kórusok adtak némi ízelítőt zenei tudásukból. A rendezvény kezdeményezője (és lebonyolítója) Szilágyi-Sándor András lelkipásztor volt. Az esemény helyszínválasztása, a jó akusztikájú templom, nagyon alkalmasnak bizonyult.

KŐBÁNYAI KÓRUSOK TALÁLKOZÓJA

Szilágyi-Sándor András tiszteletes úr mint házigazda fogadott minket. Köszöntötte a jelenlévő Kovács Róbertet, Kőbánya polgármesterét, Weeber Tibor és Radványi Gábor alpolgármester urakat, a képviselőket, valamint karnagyokat és karénkeket.

Kovács Róbert polgármester úr rövid köszöntőt mondott, melyben kiemelte, hogy sok dolog "széthúzza" az embereket, de a zene, az együtténeklés egy jó összetartó erő. Egyben reményét fejezte ki, hogy újabb hagyományteremtésnek lehetünk részesei. Valamint ígéretet tett arra, hogy, amennyiben a lehetőségek engedik, a X. kerületi Önkormányzat a jövőben (is) támogatást nyújt az ilyen rendezvényekhez.

Első fellépő a Budapest-Kőbányai Evangélikus Egyházközség Kápolna kórusa volt. Karnagyuk Regős Imre. Mostanában inkább csak alkalmanként énekelnek, próbákat is ilyen gyakorisággal tartanak. Nem ismeretlenek az Óhegy utcai templomunkban, mivel Regős karnagy úr gyakran közreműködik kórusával a magyar nyelvű szentmiséken. 9-tagú kórusukból 6-an az ő családjából kerültek ki (ő, a felesége és a gyerekeik). A többi kórustag a Csepregi családhoz tartozik (hát így már nem csoda, hogy ritkábban próbálnak). Szépen, tisztán énekeltek, előadásukban elhangzott a Serkenj fel, Csajkovszkij-művek és bujdosó dalok.

Másodiknak a Sztárai Mihály vegyeskar ajkairól csendültek fel Ádám Jenő 130. genfi zsoltár, Feltámadt a mi életünk és Máté János szerzeményei, Fekete Károly vezényletével. Utána a Pataky nőikart hallgathattuk meg dr Fazekas Ágnes karnagyasszony vezényletével. Nagy sikert arattak, igen szépen énekeltek. 20 éve alakultak, kétszer próbálnak hetente, van kiadott lemezük, külföldön is gyakran fellépnek. Előadásukban elhangzottak: Tomas Luis de Victoria: Judas Mercator Pessimus; Verdi: Laudi alla Vergine Maria és a Dicsérd, Sion, Megváltódat. Igen nagy tapsvihart arattak.

Nagy várakozással fogadtuk a kínai-magyar Csillagfény Kórust. Karnagyuk Zhang Guozhi úr. Elgar Hó, Mendelson A hit, és Kodály Zoltán Esti dal című műveit adták elő hegedű- és orgonakísérettel. Magyar érzelmüket nemcsak a Kodály-mű tükrözte – a hölgyek szép, kalocsai hímzésű blúzt viseltek. Nagy kétszámú kórus az övék. Először csak a kar nőtagjai énekeltek, majd az utolsó két dalnál férfi társaik is bekapcsolódtak.

A Szent Kinga kórus egy lengyel-magyar dalt, a Bárkát, majd a Szent Kinga című kórusművet adta elő. Karnagyunkkal, Rostetter Szilveszterrel hetente gyakorlunk. Számos itthoni és külföldi fellépéssel dicsekedhetünk. Kiadtunk egy lemezt. Habár messze még a karácsony, de ajánlom ajándéknak a karácsonyfa alá. Nem fognak csalódní!

Utolsónak a kőbányai Szent László kórus lépett fel. Ők a templomukról kapták a nevüket. Karnagyuk Varsányi István. A szoprán szólót Liptai Mária énekelte. Bárdos Lajos kórusműve hangzott el. A hosszás orgonadallamokat Mészáros Zsolt Máté adta elő. A koncertet agapé zárta, mely során lehetőségünk nyílt egy kis ismerkedésre.

Danka Zoltán, illusztráció Danka Zoltán

Jak zwykle co roku obchodziliśmy w naszym bémowskim przedszkolu Dzień Dziecka. Z tej okazji, tradycyjnie już, zaplanowaliśmy wycieczkę. Tym razem wybór padł na historyczny park kolejowy w XIV dzielnicy Budapesztu. Od razu po wejściu na teren parku zorientowaliśmy się, że dzieci nie będą się tu nudziły. Atrakcje zaczęły się od przejazdu małym pociągiem z miniaturową spalinową lokomotywą po całym terenie parku. Następnie na maluchów czekał wielki dmuchany „zamek”, na którym

Nietypowy Dzień Dziecka

można było wyskakać się za wszystkie czasy. Odważni mogli pogłaskać króliczki, świnki morskie i kurczaczki. Mniej aktywni mogli obejrzeć ekspozycję starych lokomotyw (tym razem w oryginalnych rozmiarach), posiedzieć na drewnianej, poprzyglądać się starodawnym wagonom kolejowym w stylu Orient Ekspresu. Z kolei na bardziej wytrwałych czekała stała ekspozycja makiet pociągów zgromadzonych w budynku. Dzieci miały również okazję przejechać się konnym omnibusem. Kto chciał, mógł odmienić swój image zgłaszając się do malowania twarzy. Na bardzo głodnych czekały knedle z różnorodnym nadzieniem. Przy wyjściu z parku każdy dostał jeszcze prezent – dzieci pojemniczki z płynem do robienia baniek, dorosli silikonowe uchwyty do garnków. Na brak atrakcji nikt nie mógł narzekać.

Anna Láng

SPROSTOWANIE

Redakcja informuje, że w numerze 221 "Polonii Węgierskiej" na s. 2 w podpisie zdjęcia z uroczystości w Eger zakradł się błąd techniczny. Na zdjęciu obok prezydenta B. Komorowskiego i Ambasadora R. Kowalskiego widoczny jest również Ambasador Węgier w Polsce dr Iván Gyurcsik wraz z Małżonką. Przepraszamy.

2014. május 19-25 között 6 diákot és két tanárkísérőt látott vendégül Dunaújváros Megyei Jogú Város Lengyel Nemzetiségi Önkormányzata. A program a tavaly elindított esemény folytatása, amikor is magyar diákokat látott vendégül a łask-kolumnai Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Ignacego Paderewskiego iskola.

A rövid egy hétre rendkívül feszített és gazdag programot készítettünk vendégeinknek. Budapestre egész napos programot szerveztünk a Vár, a Halászbástya, a Gellért téri Szikla templom, a Parlament, a Hősök tere és a Bazilika érintésével. Rövid látogatást tettünk a Budapesti Nyelvoktató Iskolában is. Az egyes helyszínek között metróztunk a gyerekek kérésére és legnagyobb öröme.

LENGYEL-MAGYAR CSEREDIAK PROGRAM

A következő napon Sárvárra látogattunk, előtte pedig egy rövid belvárosi sétát tettünk Veszprémben. Sárváron az ottani Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, Zárówny Ferenc kalauzolt minket, s mutatta be igen lelkesen a Lengyel Múzeumot. A múzeumlátogatás után az élményfürdő nyújtott felejthetetlen élményt a gyerekeknek.

A további napok ugyanilyen zsúfoltak voltak. Ellátogattunk Balatonboglárra, és megnéztük a II. világháború alatt működő Lengyel Múzeumot, illetve a városi múzeum lengyel szekcióját. Rövid sétát tettünk a kis-Balaton Kányavári szigetén. A délutánt estébe hajló fürdőzéssel zártuk Kehidakustányban.

Pénteken Székesfehérvár megismerése következett, annak minden fontosabb nevezettségével. A Bory-vár sem maradhatott ki a nézivalókból. Szombat családi nap volt, mi a két tanárnőnek szerveztünk programot. Vasárnapi búcsúzáskor a szemek megteltek könnyekkel, és ígéretet fogadtunk egymásnak, hogy jövőre folytatjuk a csere-diák programot. Külön köszönet a Lengyel Nagykövetség konzuljának, Andrzej Kalinowski úrnak, illetve a Dunaújvárosi Önkormányzatnak, amely anyagilag is támogatta a kezdeményezésünket.

Ewa Modrzejewska elnök

SZENT LÁSZLÓ-DÍJ, 2014. Németh Szilárd, Csepel polgármestere,

FIDESZ-KDNP országgyűlési képviselő

„Németh Szilárd, Csepel polgármestere már több éve folytatja lengyelbarát tevékenységét, olyan projektek kezdeményezője és megvalósítója, amelyeknek nagy szerepük van az értékes és tartalmas magyar-lengyel kapcsolatok megteremtésében, ill. fenntartásában” - kezdődik az idei Szent László-díj kitüntetettjének méltatása. Lapunkban is hírt adtunk már például a Jerzy Popiełuszko atya emlékére Csepelen felszentelt haranglábról és emléktábláról, s arról, hogy egy utcát is elneveztek ott a mártír papról. De emléktábla örökíti meg a csepeliek 1920-ban, a lengyel hadseregnek a lengyel-bolsevik háború során nyújtott segítségét is, 2013 decembere óta pedig a Csepeli Önkormányzatnál egy kültéri kiállítás emlékezteti a járókelőket Szczecin város 1956-os, Csepelnek nyújtott segítségére. A méltatás a testvérvárosi kapcsolatok kiépítésére is kitér, hiszen Csepel több lengyel településsel (Kielce, Wołomin, Skierniewice, Szczecin) intenzív kapcsolatokat ápol.

- Gratulálok a kitiüntetéséhez! Mire gondolt Polgármester úr, amikor megtudta, hogy önnek ítéltek oda a Szent László-díjat?

- Meglepődtem. Csepelen valóban sokat tettünk a lengyel-magyar barátság ápolásáért, új kapcsolatok kiépítéséért. De ezt nem elismerésért tettük, hanem mert fontosnak tartjuk ezeknek a kapcsolatoknak a megerősítését és továbbadását a fiatalabb nemzedékeknek.

- Miért tartja fontosnak a lengyel kapcsolatok ápolását?

- A két nép között olyan mély történelmi és kulturális gyökerekből táplálkozó testvéri kapcsolat van, amit nagyon értékesnek tartok. Az én korosztályomban a kommunista korszakban megpróbálták elfeledtetni, lerombolni ezt a testvéri viszonyt. Az 1956-os magyar forradalom lengyel testvéreink hatására robbant ki, akik hatalmas szimpátiával segítették a szabadságért folytatott küzdelmünket. Amikor betörték a szovjet csapatok, és leverték a forradalmat, talán a lengyel volt az a nép, amelyet ez a leginkább megérintett és felháborított. Ők is kommunista elnyomás alatt voltak, mégis többet segítettek, mint a "szabad világ". Ezt a kommunisták közül sokan nem tudták megbocsájtani. Például Csepel testvérvárosa, Szczecin is egyike volt azoknak, amelyek vért, ruhát, élelmiszert küldött Budapestre. Emiatt 1956 után még az emléket is eltörölték annak, hogy Csepel és Szczecin testvérvárosok voltak. Erre lengyel és magyar barátainknak köszönhetően csak egy véletlen során jöttünk rá, és a semmiből építettük újra az elfeledtetett testvérvárosi kapcsolatot. Erre is nagyon büszke vagyok.

- Az elmúlt évek során volt-e olyan jó ötlet vagy módszer, melyet lengyel partnereitől kapott, vagy amelyet ön tudott átadni nekik?

- Ez a barátság a múltban gyökerezik, de a jelenben él. Testvérvárosainkkal rendszeresen vendégül látjuk egymást, lengyel diákok jönnek hozzánk, magyarok mennek ki Lengyelországba. Ezek a találkozások mindig fontos közös célok érdekében történnek. Megismerjük egymás gondolkodását, mi, városvezetők az ottani települések működtetését, látjuk a jó ötleteket. Azt büszkén elmondhatom, hogy mi sokat láttunk, tanultunk a lengyelektől, többek között az uniós pénzek felhasználásával kapcsolatban. Remélem, hogy ez kölcsönös, és mi is tudunk segíteni a testvérvárosaink vezetőinek.

- Akadt már olyan fórum, amelyen a lengyelekkel közösen képviselhették településeik érdekeit?

- Volt olyan uniós pályázat, melyet közösen nyertünk és rendeztünk, de a kapcsolatainkat olyan mértékben sikerült fellendíteni, hogy a közös érdekképviselő nap szintűvé vált. Két nép barátsága sokat jelent, de mindig, minden korban meg kell találni azt a terepet, ahol ezt tovább lehet fejleszteni. Most én azt látom, hogy a gazdaságban, az uniós lehetőségek megragadásában vannak új lehetőségek, miközben a régi, történelmi és kulturális gyökereinket is ápolnunk kell.

- Köszönöm, hogy rendelkezésünkre állt, további munkájához jó egészséget kívánok!

Sárközi Edit

Elhunyt Tadeusz Rózewicz

Egy csütörtöki reggelen, 2014. április 24-én, Wrocławban hunyt el a 20. századi lengyel irodalom egyik legjelentősebb személyisége, Tadeusz Rózewicz – költő, dráma-, és prózaíró, műfordító. Idén ünnepelte volna a 93. születésnapját.

Czesław Miłosz szerint a legtehetségesebb költő volt azok közül, akik rövidesen 1945 után kezdtek publikálni. Kisvárosi munkáscsaládban született, 1921 október 9-én, Radomskban. A háború alatt a Honi Hadsereg partizánalakulataiban harcolt. Már első kötetei sem maradtak észrevétlenül. A kritikusok gyakran hangsúlyozták, hogy elkeseredett és keserves iróniájában a háborút átélte, „halállal fertőzött” generáció reakciója fejeződik ki. A háború borzalmas képeinek megjelenítése nyomán egészen az irodalom tagadásáig jutott, mert az csupán az emberek egymás elleni kegyetlenkedésének szörnyűségét elfedni igyekvő hazugságnak tűnt fel előtte. Ezért a költészetnek – ha egyáltalán lehetséges azt továbbra is művelni – minden konvenció lerombolására kell törekednie. Az ütem, rím, sőt, a metafora mellőzésének erkölcsi jelentősége volt Rózewicznál. Gyakran szinte összefüggéstelenül egymás mellé rakott egyszerű szavakból építette fel a verseit. Úgy érezte, az emberiség egy korszak határához ért, ezért újra kell értékelni a különböző hiteket, filozófiai rendszereket, akárcsak a szavakat. Szívesen kísérletezett új jelentésekkel, szokatlan kontextusokkal.

Drámáiban felrúgta a színház minden hagyományát, formai újításai annyira szokatlanok, hogy ezt egy kiritikusa „öngyilkosságig vitt merészségnek” nevezi. Többek között Mrożekhez vagy a cseh Havelhez hasonlóan, az „elidegenedett” életet, a kisserőséget, a közömbösséget és sekélyességet leplezi le műveiben.

Akár verseit, a drámáit is gyakran kollázsszerűen építi fel: látszólag nem összefüggő jeleneteket rak egymás után. Karikatura, groteszk, irónia és a líra műfaja ötvöződik színműveiben. Az abszurd dráma előfutárának tekintik.

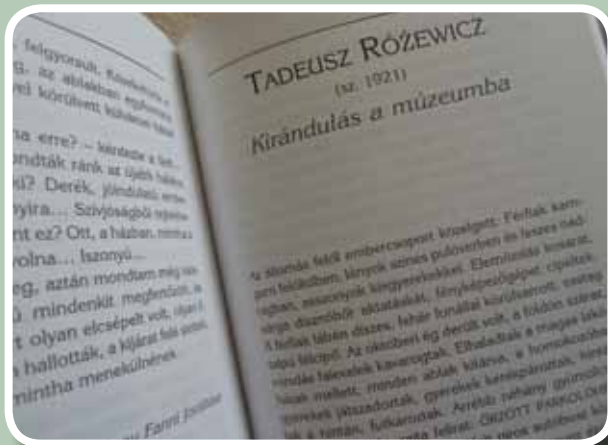
Amikor hivatalosan bevezették a szocrealista költészetet, Rózewicz kivonult a közéletből. Verseit publikálták, mert habár a szocreal esztétikának nem felelt meg, megjelent bennük a háborúellenesség, az esetleges atomtámadás elleni tiltakozás. 1949-ben Gliwicébe költözött, és egymás után írta a verses- és drámaköteteket. 1968-ban költözött Wrocławba. Magányos, független alkotóvá vált, elhatárolódott a politikától, igyekezett távol tartani magát a médiától, hírveréstől, később sem szerezett interjúkat adni és szerzői esteken fellépni, még a 2011-es Rózewicz-év rendezvényein sem vett részt.

A 70-es években könyveinek együttes példányszáma meghaladta az egymilliót. Hazáján

kívül körülbelül 60 gyűjteménykötete jelent meg, verseit a világ minden fontosabb nyelvére fordítják. Magyarul számos műfordító – pl. Cservenits Jolán, Kerényi Grácia, Fodor András, Lator László, Zsille Gábor, Körner Gábor – munkájának köszönhetően olvashatjuk műveit.

Rózewicz nyolc lengyel egyetem doctor honoris causa címét viseli, valamint számos díj kitüntetettje, többek között a Kulturális és Nemzeti Örökség Minisztériuma által átadott Gloria Artis aranyéremmel, a Władysław Reymont-díjjal, a Nike Irodalmi Díjjal, és a Kultúra kreatóra 2010 díjjal, valamint 1996-ban a Lengyelország Újjászületésének Érdemkeresztjével tüntették ki.

Karaba Márta Alexandra, fot. ZN

Mindig szívet melengető, ha valaki a központtól, kiemelt figyelemtől távol, szűkös anyagi helyzet ellenére – csupán belső indítatásból – fontosnak tartja az emlékek megőrzését, ápolását, mint ahogy a meghívó apropója is jelzi: „Lengyel földben magyar katonák nyugszanak – az emlékezés felelősége közös”.

Ebben a szellemben rendeztek igen színvonalas programot az I. világháború kitörésének 100. évfordulója alkalmából Sárváron, a Sárvári Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében, 2014. május 9-én.

A megemlékezést Dr. Holló József nyá. altábornagy a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum főigazgatójának vetített képes előadása és Dr. Bedécs Gyula a przemysli és doberdói ütközetekről szóló könyvbemutatója nyitotta meg. Benkő Sándor Doberdóban készült fényképeit Kozma Gábor újságíró mutatta be. Az eseménynek otthont adó Lengyel Múzeum vitrinjeiben ezúttal ifj. Béky Albert és Koszorús Ödön első világháborúból származó szűrő-vágó fegyvereit csodálhattuk meg imponáló előadás kíséretében. Az eseményt a Sárvári Zeneiskola közreműködése színesítette. A megemlékezés este a Szent László templomban szentmisével zárult.

Köszönet illeti a megemlékezés szervezőjét, Zárowny Ferencet. Az ünnepsége az OLÖt Ewa Modrzejewska képviselte.

Modrzejewska Ewa, A Kulturális Bizottság elnöke

MEGEMLEKEZÉS
SÁRVÁRON

A múlt számban közölt II. Rákóczi Ferencről szóló cikk folytatásaként szólunk egy másik magyar utazóról, aki lengyelországi élményeit érdemesnek találta arra, hogy le is írja őket, ezzel gazdagítva a 17. századi magyarok által az akkori lengyel nemesi köztársaságról (Rzeczpospolita) alkotott képét. Krmann Dánielről (1663-1740), zsolnai evangélikus szuperintendensről van szó, aki egyike volt a magyarországi művelődés- és egyháztörténet legváltozatosabb életű alakjainak. A rózsahegyzi zsinat 1707. áprilisi határozata értelmében indult útnak a porosz és a svéd királyhoz, hogy beszámoljon a magyarországi evangélikus egyház helyzetéről. Kalandos útján Podhorszky Sámuel volt a társa. A viszontagságok emlékeit szemléletesen írja le útinaplójában. A napló latin szövege először 1894-ben jelent meg Budapesten a Magyar Történelmi Emlékek c. forráskiadvány sorozatában. A Küldetése története magyar szövege pedig száz évvel később került az érdeklődő olvasók kezébe. A magyar utazó sok helyen megfordult, ezekről jegyzeteket készített a naplójába. Ezek között található érdekes beszámolója a lengyelországi élményeiről is.

város gyönyörű palotái érdeklik, figyelmét a város népe, mindennapi élete is megragadja: „...megnéztük a város fellegvárát, mely a Visztula fölött épült... Sorra jártuk a lengyel mágánok pompázatos palotáit, köztük a polocki vajda nagyszerű, festményekkel, csiszolt kővel, tágas kerttel ékes háromemeletes palotáját. Láttuk a téren azt a helyet, amelyet királyválasztásra és koronázásra szenteltek. Azt tapasztaltuk, hogy a nép eléggé művelt, a lengyel nyelv hajlékony, a kereskedők gazdagok, a tanácsház fényűző, az épületek a város szívében és a tágas külvárosokban is díszesek. Tudomásunkra jutott azonban, hogy sok a gyilkos arrafelé, és sem a királyi rendeletek, sem a katonai őrségek, sem a büntetések nem tartják féken őket.” A város viszont pestissel megbűnhődte a bűneit, ugyanis – ahogyan Krmann írja – a járvánnyal Isten „igazságosan megbüntette a városban kiontott vért s a lakosok egyéb vétkeit.”

Krmann nem csak a tájak és a városok érdekelték. Találunk nála Lengyelország közigazgatási rendszerére vonatkozó információkat is: „Lengyelország harminckét vajdaságra oszlik, s néhány ország-

Krmann Dániel Lengyelországról és a lengyelekről

A napló tanúsága szerint Krmann és útitársa útjuk során Sandecz érin-tésével, boroshordókkal megrakódva, tutajokon a Dunajec folyón, azután a Visztulán hajóztak. A pünkösdi ünnepeket Nowe Miastoban töltötték, később Janowiecből Puławyba mentek tovább. Onnan aztán Varsóba értek, és néhány nap múlva Kelet-Poroszországba indultak. Azután Vlnón, Litvánián, Fehéroroszországon keresztül elérték XII. Károly, svéd uralkodó táborát, és követték őt Ukrajnába.

Krmann Dániel nagyon figyelmes utazó volt. Minden egyes helységet, amelyen keresztülmentek, nagy érdeklődéssel szemlélte, benyomásait és észrevételeit szorgalmasan feljegyezte naplójában. Több érdekes város- és várleírást is találunk. Íme Puławy városának aprólékos leírásának részlete:

„A környéken a svédektől fölégetett falvak árválkodtak, a Visztula fölött viszont felettébb pompázatos vár magasult. Oszlopait, szobrait, ajtait, még az utcaköveket is csiszolt márványból faragták. Az egyik oldalon széles kőlépcsők vezettek fel termeibe, a másikon árnyos sötény kanyargott palotaszárnytól palotaszárnyig. A vízlevezető csatorna a Visztulába torkolt, Sieniawska úrnő szobájának falát kő helyett téglá alakúra faragott drága fával bélelték, melybe más mintázattal, de hasonlóképpen drága berakásokat illesztettek kisujjnyi vastagságban. A vár alatt kert terült el, közepes hosszú út ívelt át, amelyet kétoldalt hárs és bükkfásor szegélyezett, az egyenes vonalba ültetett fák fal módjára művészi boltozatot alkottak. A kertet kis terek tarkították, ezeket a kertészek színpompás virágokkal és növényekkel ültették be. A hely szemgyönyörköd-tető látványt nyújtott, bár a svédek annyira fölégették, hogy több épületből pusztá romhalmaz maradt.”

Érdekesek Krmann Varsóról szóló megjegyzései is. Nemcsak a

gal teljes egészében, néhányall részben határos, mint Poroszország, Samogitia, Livónia, Podólia, Volhínia. Első helyen Litvániát kell megemlíteni.” A lengyelek megjelenése, kinézete, ruházata, hajviselete sem kerülte el a figyelmét: „A lengyelek olyanféle ruhát hordanak, mint a litvánok, hajviseletük pedig a következő: a fejük búbjára tonzúrát nyíratnak Kázmér király emlékére, akit a clunyi bencés kolostorból könyörögtek ki IX. Benedek pápától. A pápa azt a feltételt szabta a lengyeleknek, hogy azontúl szerzetes módra nyíratják a hajukat, és minden évben fejénként egy obulust – Szent Péter garasát, ahogy ők nevezik – fizetnek Rómának, vezeklésül az egyházi kötelék feloldásáért és penitencia fejében Kázmér házasodásáért.”

Érdemes megfigyelni, hogy utazása során Krmann figyelme az őt körülvevő idegen világ minden részletére kiterjed. Útinaplója annyiban is érdekes, hogy a korabeli általánosan uralkodó

szokásokról eltérően, Krmann nemcsak a királyi várat, a barokk pompával épített mágáni palotákat, főúri környezetet vette észre, hanem a nemesség árnyékában tengődő nyomorgó embereket is. A szegények nyomorúságos negyedeiről, kunyhóiról is képet festett: „Az utcákat késő éjszakáig csatongoló fiúk hangos kiáltó-zása veri fel, egyesek anyanyelvükön, mások latinul éneklék azt a nótát: Én, szegény, kenyeret kérek, adjátok meg, néktek adatik a mennyek országa.” A falvakban is ugyanilyen nyomort tapasztaltak a magyar utazók: „Valójában hiába jártunk be a falvakba, mert nem láttunk olyan lengyel települést, amelyben kenyeret vagy más ételt-italt remélhettünk volna, és Lengyelország-szerte azt az elcsépett és szemorú választ hallottuk, hogy niemasz, nincs.” A Visztula partján fiúkat és lányokat láttak, akik lengyel dalokat

dudorásztak, és „egy-egy falat kenyérért sokat kellett összefutkosniuk és énekelniük”. Krmann a dal szövegét is feljegyezte, lengyel nyelven írta le, természetesen eltérően a lengyel írásmódtól, hiszen nem tudott lengyelül, és a nótát is csak hallomásból ismerte. Íme a lengyel nóta Krmann Dániel feljegyzése alapján:

„Fliszarkowe mili, dawno ste doma nebili,
my Boha bedziemy proszili, bistie sie zdrowi do domu wracili
Fliszkowie z neba, daicze nam chleba,
jesztii nedace, to potonece,
a ta mila sweta Barborko, wynies ich kde melko.
Fliszowa zona, sedi sobie doma,
fliszar neboracek grebie co hrobacek.”

A dal Kovács István fordításában így hangzik:

Kedves faústatók, kik honn nem voltak
Rég már, vezéreljen Haza az Úristen,
Épen, egészségben.
Égi tutajosok, Kenyeret adjatok,
Ha megtagadnátok, Süllýesszen el átkunk!
Szent Borbála, tóled Azt kérik, hogy őket
Oltalmazd, óvjad Mindeneknél jobban.
Tutajos hitvese Tűnődik csendesen,
Hogy a vad vizekről Megtér-e az ember...

Krmann Dániel naplója színes és változatos. Személyes benyomásait, aprólékos megfigyeléseit tartalmazza Lengyelországról és a lengyelekről. Észreveszi a barokk kori lengyel mágnási, nemesi rétegre jellemző színességet, pompát, gazdagságot; de az élet másik oldala sem került el a figyelmét: a nyomor és a szegénység. Naplójának vannak derűsebb részei is, amikor anekdotás jellegű történeteket jegyez fel, mint például ez: amikor Varsóból Wartburg városába mentek tovább, ahol a „sör sötét színű, sűrű, és hamar földhöz vága az embert a komlóba kevert némely részegítő fűszer miatt. A lakosság nemetül és lengyelül beszél. Sobiecki nevű kocsisunk szívesen elvitt volna bennünket Königsbergbe, az épp akkor kezdődő vásárra, mert sőt akart volna venni, de házsártos

felesége addig hízelgett, addig zsörtölődött, amíg aztán sikerült visszatartania. Ekkora az otthoni reszpublika hatalma” – tehát így uralkodnak férjükön a lengyel asszonyok! Königsbergbe való úton pedig „egy részeges szakácsnővel hozott össze bennünket a sors, aki egyáltalán nem tudott főzni”.

A végén olvassunk el egy verset Hegyi György fordításában, amelyet Krmann is idéz naplójában, mondván: „Helyesen jellemezte valaki Lengyelországot e szavakkal:

Dicső hona lengyeleknek,
mennyország a nemeseknek,
zsidóknak a paradicsom,
köznépek purgatórium,
parasztnak a pokol bugyra;
asszonyt csábít drága puccra:
mert a gyapjú a kelendő,
de nincs posztó elegendő,
len van dosztig - el nem kelne,
csak a külföldi a kelme,
csak ha import, akkor becses,
honi gyártmány nem érdekes,
olcsó nem kell, drága a jó,
az a buksza-nyitogató.”

Mennyre találó az „aranykorát” élő szarmata Lengyelországnak ez a jellemzése. Érdekes, hogy az idegen, magyar utazó is észreveszi azokat a jellegzetességeket, amelyek a késői barokk kor Lengyelországra voltak jellemzőek: a társadalmi igazságtalanságot, a nemesi réteg kiváltságait, arany szabadságát, a külföld imádatát, mindazokat a jegyeket, amelyek a lengyel köztársaság már meg-megjelenő romlására utaltak, azon jelenségeket, amelyek a század végére egyre inkább az anarchia árnyékát vetítették előre, ami ellen a következő kor írói oly erősen léptek fel műveikben, és amely végül, a 18. század végén, a hajdan erős ország elkerülhetetlen felosztásához vezetett.

Várnai Dorota

Krmann Dániel o Polsce i Polakach

Kontynuując temat o podróżnikach węgierskich w siedemnastowiecznej Polsce, przedstawiamy postać Daniela Krmanna (1663-1740) - ewangelickiego duchownego, pochodzącego z Górnych Węgier, który był jedną z wiodących postaci w historii kultury węgierskiej i Kościoła węgierskiego w owych czasach. Postanowieniem synodu w Rózsahegy z 1707 roku wysłany został z poselstwem do pruskiego i szwedzkiego króla z poleceniem zdania relacji z działania Kościoła ewangelickiego na terenie Węgier. Zgodnie z panującą ówczesnie modą, podobnie do innych posłów, Krmann również opisał w dzienniku szczegóły swojej interesującej i ekscytującej wyprawy. Oryginalny, łaciński tekst tegoż dziennika ujrzał światło dzienne po raz pierwszy w Budapeszcie w 1894 roku w serii Węgierskich Zabytków Historycznych. W języku węgierskim Historia mojego poselstwa, ukazała się dopiero sto lat później. Wśród opisu wielu miejsc, w których przebywał w czasie tej podróży Krmann, znajdują się niezwykle barwne i interesujące opisy wrażeń, zdobytych na ziemi polskiej.

Węgierski poseł wraz ze swoim towarzyszem, Samuelem Podhorszkym, najpierw dostał się do Starego Sącza, stamtąd przebywał dalszą drogę podróżując tratwą przez Dunajec, a potem Wisłą. Zatrzymali się w Nowym Mieście, gdzie spędzili Zielone Świątki, następnie dotarli do Puław, a stamtąd do Warszawy, skąd wyruszyli do Prus Wschodnich, i dalej poprzez Litwę, Białoruś dotarli do Karola XII, króla szwedzkiego, któremu towarzyszyli dalej, na Ukrainę.

Daniel Krmann był bardzo uważnym i spostrzegawczym podróżnikiem, zainteresowanym często również szczegółami i drobiazgami, co widzimy m.in. w opisie Puław. Zapiski w dzienniku nie ograniczają się wyłącz-

nie do opisu miejsc, ogrodów i budynków szlacheckich i magnackich, zawierają również informacje związane z administracją państwa, przez które przejeżdża, odnoszą się do ludzi, z którymi styka się podczas swojej podróży, obserwuje ich wygląd zewnętrzny, sposób ubierania się, fryzury. Interesują go także stosunki społeczne panujące na terenach, przez które się przeprawia, zauważa biedę i nędzę ludzi żyjących w cieniu świata szlacheckiego. Obok tych czasami smutnych fragmentów, w których Węgier pozwala sobie też na krytykę szlacheckiej Rzeczypospolitej, nie brak w jego dzienniku fragmentów pełnych humoru i dowcipu.

Krmann, co prawda z pewnością nie znał języka polskiego, ale musiał mieć „dobre ucho”, jako że zanotował w swoim dzienniku polską pieśń flisacką, a uczynił to po polsku, tak jak jego ucho ją słyszało:

„Fliszarkowe mili, dawno ste doma nebili,
my Boha bedziemy proszili, bistie sie zdrowi do domu wracili
Fliszkowie z neba, daicze nam chleba,
jesztii nedace, to potonece,
a ta mila sweta Barborko, wynies ich kde melko.
Fliszowa zona, sedi sobie doma,
fliszar neboracek grebie co hrobacek.”

Zanotował też słowa pieśni, o której powiedział: „jak dobrze słowa te charakteryzują Polskę”, pokazując słabości szlacheckiej Rzeczypospolitej, które przyciągają nad Polskę chmury i przecucie przyszłego upadku państwa.

Kapcsolatépítés a lengyel és más nemzetiségek között: az Átányi projekt

Talán nincs még egy olyan, hagyományokban és népcsoportban gazdag ország, mint a magyar. Évszázadok viharos történelmének adottsága ez, mely során jól megfér egymás mellett a bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén, ukrán.

Történelmük, ételeik, ünnepeik és egyedi motívumaik olyan kincsnek minősülnek, amit feltétlenül meg kell becsülni. Ez a gondolat vezérelte Bedécs Máriát és Székely Csabát, amikor megfogalmazódott bennük a gondolat, hogy – tisztelegve a hazánkban élő nemzetiségek előtt és az anyaországuk előtt –, maradandó emléket állítsanak a 13 nemzetiségnek. Minden nemzet, minden népcsoport egy-egy csillag Magyarország egén – ennek nyomán született meg a Csillagfalu projekt. A projektnek a Heves megyében található Átány község ad otthont.

A Csillagfalu projekt tervei szerint a 13 nemzetiség egy közös térben építi fel a rá leginkább jellemző parasztházat. Minden ház az anyaországból hozott földre épül. A házak komfortosak, egy-egy vendégnek éjszakai szállást nyújthat.

Csillagfalu főtéren kap majd helyet a tízszögletű, a csillagok és a nap fényét felülről befogadó szakrális közösségi tér, mely a tervek szerint a református, a római katolikus, az evangélikus, a görög katolikus és az ortodox keresztény egyházak részére külön-külön rendelkezik majd szentélyekkel. A főteret

körülölelő utcákban épül fel a Fogadó, a Csárda, a Korcsma, a Malom, valamint egy szolgáltató ház.

Csillagfalun lesz a mesterek vására, ahol 13 ország népművészei békében árulhatják egymás mellett portékájukat. A tervek szerint lesz tavaszköszöntő, húsvéti locsolkodás, májusfaállítás, szüreti mulatság, disznóvágás, ökörsütés, gyermekprogramok. Lehetőség van az egyes nemzetiségek nemzeti ünnepeinek megünneplésére, lobogójuk felvonására, himnuszuk megszólaltatására.

A projekt fő finanszírozója az Európai Unió lesz, de a magyar kormány, több nagykövetség és számos jelentős személy támogatását is élvezi.

Miért is lenne kívánatos, hogy bekapcsolódjunk ebbe a projektbe?

- a projekt ötlete kiváló, Európában egyedülálló kezdeményezés
- az uniós, állami és magánszemélyek által nyújtott támogatás nagy valószínűséggel jelentős lesz
- elkészültek az előzetes tervek, látványtervek
- egy autentikus ház felépítése vállalható költség
- „beüzemelés” után óriási érdeklődés, az állandó rendezvény-sorozatoknak köszönhetően „telt házas” üzemmód várható
- Lengyelország nemcsak Magyarországnak mutatkozna be, hanem mindazok számára is, akik a többi nemzetiség házait, rendezvényeit látogatják

Modrzejewska Ewa, A Kulturális Bizottság elnöke

POLSKA KULTURA LUDOWA ORAZ POLSKA GASTRONOMIA NA SZOLNOCKIM FESTIWALU GULASZU

Samorząd Narodowości Polskiej oraz Klub Polsko – Węgierski w Szolnoku

zapraszają do udziału w

XVI Szolnockim Festiwalu Gulaszu

Szolnok – Tiszaliget

13 września 2014 r.

Festiwal od wielu lat cieszy się ogromną popularnością nie tylko w kraju, ale także za granicą. Imprezę odwiedza corocznie wiele tysięcy osób.

Czekamy na 3-4 osobowe grupy, chętne do wzięcia udziału w festiwalu.

Zapytania odnośnie wrześniowego spotkania prosimy kierować na poniższy adres lkoszolnok@chello.hu lub telefonicznie 56/898-014

Główny organizator imprezy: Magyar Gulyás Gasztro-Turisztikai Egyesület

www.magyargulyas.hu

Współorganizator: Samorząd Narodowości Polskiej
oraz Klub Polsko – Węgierski w Szolnoku

LENGYEL NÉPI KULTÚRA ÉS GASZTRONÓMIA A SZOLNOKI GULYÁSFESZTIVÁLON

A Szolnoki Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat és a Lengyel-Magyar Klub

szeretettel meghívja az érdeklődőket

a XVI. Szolnoki Gulyásfesztiválra

Szolnok – Tiszaliget

2014. szeptember 13.

A Nemzetközi Gulyásfőző- és Hagyományörző Fesztivál igen nagy népszerűségnek örvend, nem csak az országban, de külföldön is. A rendezvénynek több tízezer látogatója van.

Önöket is várjuk főzőcsapattal és látogatóként a fesztiválra!

Azon 3-4 fős csapatok jelentkezését várjuk, akik szívesen részt vesznek a Gulyásfesztiválon.

Előzetes jelentkezést követően (lkoszolnok@chello.hu vagy 06 56 898-014 telefonszámon) megküldjük a részletes tájékoztatót.

A Szolnoki Gulyásfesztivál fő szervezője: Magyar Gulyás Gasztro-Turisztikai Egyesület

www.magyargulyas.hu

Társszervező: a Szolnoki Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
és a Lengyel-Magyar Klub

„SZOLNOK STOLICĄ GULASZU”

„SZOLNOK A GULYÁS FŐVÁROSA”

CO BYŁO?

- W dniu 3 maja w budapeszteńskim Kościele Polskim z okazji święta Najświętszej Maryji Panny, święta 3 Maja oraz Dnia Polonii i Polaków za granicą sprawowana była msza święta w intencji Ojczyzny, a następnie Stowarzyszenie Katolików Polskich p.w. św. Wojciecha wspólnie z parafią zaprosiło do Domu Polskiego na koncert chóru mieszanego z Poznania pn. Festa Decoro.
- W dniu 7 maja Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Erd zorganizowało wykład Béli Rege nt. „70 lat temu wybuchło Powstanie Warszawskie”.
- W dniu 9 maja w Sárvár tamtejszy SNP zorganizował spotkanie poświęcone I wojnie światowej pt „Węgierscy żołnierze na polskiej ziemi”.
- W dniu 10 maja w Békéscsab tamtejszy SNP zorganizował uroczystość z okazji Święta Konstytucji 3 Maja. Odkryto się otwarcie wystawy plakatu pt: 75 lat Instytutu Polskiego na Węgrzech oraz pokaz filmu dokumentalnego o papieżu Janie Pawle II.
- W dniu 17 maja Szkolny Punkt Konsultacyjny przy Ambasadzie RP w Budapeszcie organizował całonocną imprezę edukacyjno-integracyjną „Święto Szkoły – Święto Wolności” w 25. rocznicę Wolnej Polski.
- W dniu 18 maja odbyło się poświęcenie tablicy pamiątkowej w Kościele Katolickim w Békéscsab, z okazji kanonizacji papieża Jana Pawła II. Tablicę ufundował Samorząd Polski w Békéscsab oraz Stowarzyszenie Kulturalne Przyjaźni Polsko – Węgierskiej.
- W dniu 18 maja w Kaplicy Skalne w Budapeszcie sprawowana była polska msza święta w intencji matek.
- W dniu 18 maja Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha w Domu Polskim zorganizowało prezentację książki K. Sütarskiego.
- W dniu 20 maja Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech było organizatorem muzycznego wieczoru języka migowego. Piosenki wykonał zespół „Pokazujące Ręce”.
- W dniu 22 maja w Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie odbyło się otwarcie wspólnej wystawy artystów polskich i chorwackich.
- W dniu 24 maja w Budapeszcie zebrał się Organ Przedstawicieli PSK im. J.Bema na Węgrzech.
- W dniu 24 maja w Budapeszcie na zaproszenie SSP wystąpił zespół ZAYAZD.

• W dniu 24 maja w Kościele Polskim w Budapeszcie sprawowana była msza święta odpustowa w dniu patronki Kościoła Najświętszej Maryji Panny Wspomożycielki Wiernych.

• W dniu 25 maja POKO (Filia Óhegy 11) w Domu Polskim w Budapeszcie z okazji Dnia Matki zorganizowała koncert Nikolett Kohán.

• W dniu 26 maja w Budapeszcie odbyło się Walne Zebranie Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha.

• W dniach 30-31 maja do Békéscsaba przyjechał chór japoński OURI i w Domu Kultury odbył się wspólny koncert i spotkanie z chórem Chopina.

• W dniu 31 maja Ambasada RP w Budapeszcie oraz SNP III dzielnicy Budapesztu i PSK im. J.Bema na Węgrzech zaprosiły do Ambasady dzieci i młodzież na Dzień Dziecka z Chopinem – warsztaty muzyczne, opowieść o Fryderyku Chopinie i jego dziełach, którą poprowadził wybitny węgierski pianista Alex Szilasi.

• W dniu 31 maja w Budapeszcie zebrał się Ogólnokrajowy Samorząd Polski, a także odbyło się forum polonijne.

CO BĘDZIE?

- W dniu 6 lipca o godz. 20.00 w Kościele św. Małgorzaty w Veszprém odbędzie się koncert organowy w wykonaniu Witolda Zalewskiego z Krakowa.
- W dniu 13 lipca o godz. 11.30 w Domu Polskim Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech p.w. św. Wojciecha zaprasza na wykład Gézy Cséby poświęcony św. Kindze.
- W dniu 14 lipca o godz. 17.00 w Kościele Polskim w Budapeszcie odbędzie się nabożeństwo fatimskie.
- W dniu 25 lipca o godz. 17.00 w Kościele Polskim w Budapeszcie odbędzie się msza święta z poświęceniem pojazdów mechanicznych.
- W dniu 26 lipca o godz. 15.00 Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Erd wraz z Fundacją św. Michała organizują doroczne spotkanie z okazji 488. rocznicy dołączenia odsieczy polskiej do wojsk króla Ludwika II wyruszającego pod Mohacz.
- W dniu 27 lipca w Derenku odbędzie się doroczny polsko-węgierski odpust.

MI VOLT?

- Május 3-án a Lengyel Templomban szentmisét mutatnak be a legszentségesebb Szűz Mária ünnepe, a május 3-i alkotmányünnep, illetve a határon túli lengyelek világnapja alkalmából, melyet a Hazaért ajánlottak fel. Ezt követően a Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete és a plébánia közös szervezésében minden érdeklődő meghallgathatta a poznani „Festa Decoro” vegyeskórus koncertjét a Lengyel Házban.
- Május 7-én „70 éve robbant ki a varsói felkelés” címmel Rege Béla tartott előadást az Erdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület szervezésében.
- Május 9-én, Sárváron a helyi LNÖ az I. világháborúra emlékező találkozót szervezett „Magyar katonák lengyel földön” címmel.
- Május 10-én, Békéscsabán a helyi LNÖ ünnepséget szervezett május 3-a, a Lengyel Alkotmány Napja kapcsán. Megnyitotta kapuit a „75 éves a magyarországi Lengyel Intézet” plakátkiállítás, illetve dokumentumfilmet is vetítettek II. János Pál pápáról.
- Május 17-én a LK Nagykövetsége mellett működő Iskolai Konzultációs Pont egész napos oktatási-integrációs rendezvényt szervezett „Iskolaiünnep – Szabadságünnepe” címmel, Lengyelország felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából.
- Május 18-án kétnyelvű emléktáblát szenteltek a békéscsabai katolikus templomban II. János Pál pápa szentté avatásának alkalmából. Az emléktáblát a Békéscsabai Lengyel Önkormányzat és a Lengyel-Magyar Barátság Kulturális Egyesület készítette.
- Május 18-án szentmisét tartottak az édesanyákért a budapesti Sziklatemplomban.
- Május 18-án mutatták be K. Sütarski könyvét a Lengyel Házban, a Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete szervezésében.
- Május 20-án a magyarországi Bem J. Lengyel Kulturális Egyesület zenés jelölő nyelvi estet szervezett. A rendezvényen a Mutogató Kezek együttes énekelt.
- Május 22-én lengyel és horvát képzőművészek közös kiállítása nyílt a Magyarországi Lengyel Múzeuma és Archivuma kiállítótermében.
- Május 24-én, Budapesten ülésezett a magyarországi Bem J. LKE képviselői testülete.
- Május 24-én – az FLÖ felkérésére – Budapesti fellépett a ZAYAZD együttes.

• Május 24-én a Mindenkor Segítő Szűz Mária ünnepén a róla nevezett Lengyel Templomban búcsúval egybekötött szentmisét tartottak.

• Május 25-én, anyák napja alkalmából Kohán Nikolett adott koncertet a budapesti Lengyel Házban, az LKK helyi részlegének (Óhegy utca 11.) szervezésében.

• Május 26-án, Budapesten tartotta közgyűlését a magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete.

• Május 30-án és 31-én, Békéscsabán vendégeskedett az OURI japán kórus, amely a Művelődési Házban közös rendezvényen találkozott és közös koncertet adott a Chopin kórusal.

• Május 31-én a LK budapesti nagykövetsége illetve a Budapest III. kerületi LNÖ és a magyarországi Bem J. LKE gyerekeket és fiatalokat látott vendégül a nagykövetségen a Gyermeknap Chopin-nel rendezvény keretében – a kitűnő magyar zongorista, Szilasi Alex zenei műhelyt vezetett, illetve Fryderyk Chopin élettörténetét ismertette.

• Május 31-én, Budapesten ülésezett az Országos Lengyel Önkormányzat, egyúttal pedig polóniai fórumot is tartott.

MI LESZ?

- Július 6-án 20.00 órakor kezdődik a krakkói Witold Zalewski orgonakoncertje a veszprémi Szent Margit templomban.
- Július 13-án 11.30-kor Cséby Géza tart előadást Szent Kingáról a Lengyel Házban, amelyre a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete szeretettel vár minden érdeklődőt.
- Július 14-én 17 órakor a budapesti Lengyel Templomban fatimai szentmise lesz.
- A budapesti Lengyel Templomban július 25-én 17 órai kezdettel járműszenteléssel egybekötött szentmisét tartanak.
- Július 26-án 15 órai kezdettel emlékünnepeket szervez az érdi Lengyel-Magyar Kulturális Társaság és a Szent Mihály Alapítvány annak okán, hogy 488 éve lengyel egységek csatlakoztak a Mohácsra induló II. Lajos seregéhez.
- Július 27-én, Derenken tartják meg a szokásos éves lengyel-magyar búcsút.

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.

(b.)

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY NA WĘGRZECH

Międzynarodowy Dzień Dziecka ustanowiony został w 1954 przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych dla upowszechniania ideałów i celów dotyczących praw dziecka zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych. W Polsce dzień ten obchodzony jest od 1950 w dniu 1 czerwca. Po raz pierwszy zorganizowano go w związku z akcją zbierania podpisów pod Apelem sztokholmskim, a od 1952 stało się świętem stałym. Jego inicjatorem jest organizacja zwana International Union for Protection of Childhood, której celem było zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom z całego świata.

Co roku z tej to właśnie okazji w naszej szkole organizowane są różnego rodzaju imprezy dla starszych i młodszych uczniów. W tym roku imprez takich było kilka. Zaczęło się od spotkania z muzyką, a w zasadzie ze znanym - w tym także w kręgach polonijnych - pianistą Alexem Szilasim. Dzięki zorganizowanym przez Wydział Konsularny przy współudziale stowarzyszenia im. Józefa Bema warsztatom muzycznym przed-szkolaki oraz uczniowie mogli wejść w zacząrowany krąg muzyki Chopina i innych znanych kompozytorów. Słuchając opowiadań zafascynowanych muzyką i pianistą dzieci sądzą, że spotkania takie należy w przyszłości powtarzać.

Kolejną muzyczno-baśniową przygodę przeżyli nasi młodzi uczniowie oglądając balet Królewna Śnieżka kompozytora Tibora Kocsaka według znanej bajki braci Grimm. Piękny taniec, muzyka, dekoracje i wykorzystanie najnowszej techniki oraz sam odnowiony budynek opery Erkela, wszystko

to wywarło na dzieciach (ale także na rodzicach) wielkie wrażenie. Większość dzieci na przedstawieniu baletowym i w dodatku tak dużym teatrze była pierwszy raz. Miło było spoglądać podczas przedstawienia na zarumienione z wrażenia buzie dzieci, na ich radość na widok tańczących zabawnych postaci siedmiu krasnoludków, przeżywających intrygi złej macochy - czarownicy i radość ze szczęśliwego końca.

Dzień Dziecka w Szkole Polskiej

to spotkanie z przyrodą, z przeszłością, dawnymi węgierskimi tradycjami. Był to także dzień nie tylko hasania na wolnym powietrzu, ale jednocześnie lekcja, którą mam nadzieję, że dzieci na długo zapamiętają.

Cieszę się, że w tym roku szkoła miała możliwość sprawić swoim uczniom tyle radości z okazji ich święta. Pamiętajmy, że całoroczna nauka w dodatku w dwóch szkołach jest dla nich dużym obciążeniem fizycznym i psychicznym. Wymagania szkolne są duże, a i oczekiwania rodziców też nie zawsze są odpowiednie do możliwości dziecka. Wyraźnie to widać pod koniec roku szkolnego, jak dzieci bardzo są zmęczone. Na szczęście jeszcze tylko kilka dni nauki, zakończenie roku szkolnego i ponad dwumiesięczne wakacje. Dlatego też życzę wszystkim naszym uczniom oraz nauczycielom dobrego odpoczynku, wspaniałych przygód, dużo słońca i zabawy na obozach w Polsce, wyjazdach z rodzicami i do zobaczenia we wrześniu.

Ewa Rónay

specjalnie dla "Polonii Węgierskiej" ilustrację wykonał Zoltán Danka

Referat ds. Konsularnych Ambasady RP w Budapeszcie uprzejmie informuje, że na podstawie obowiązującej Konwencji Konsularnej między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Węgierską Republiką Ludową, podpisanej w Warszawie dnia 5 czerwca 1973 r., Art. 35. Pkt. 1. „Urzędnik konsularny ma prawo wykonywać następujące czynności: f) tłumaczyć dokumenty i uwierzytelniać zgodność tłumaczeń”.

Zgodnie z Art. 35. Pkt. 2. „Dokumenty sporządzone, uwierzytelnione lub przetłumaczone przez urzędnika konsularnego zgodnie z postanowieniami ustępu 1 będą miały w Państwie przyjmującym taką samą moc prawną i dowodową, jak gdyby były sporządzone, uwierzytelnione lub przetłumaczone przez właściwe organy lub osoby urzędowe Państwa przyjmującego”.

Zatem tłumaczenia dokumentów na język węgierski wykonane w Referacie ds. Konsularnych Ambasady RP w Budapeszcie i poświadczone przez konsula powinny być uznawane za ważne przez urzędy węgierskie.

Andrzej R. Kalinowski, Konsul RP w Budapeszcie

A budapesti Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli Ügyek Referátuma tisztelettel tájékoztatja Önöket, hogy a Lengyel Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság között 1973. június 5-én Varsóban kötött hatályos konzuli egyezmény 35. Cikk (1) bekezdés f) pontja kimondja, hogy:

„A konzuli tisztviselőnek joga van az alábbi cselekmények végzésére: okiratok fordítását elkészíteni és a fordítást hitelesíteni.”

Ugyanezen egyezmény 35. Cikk (2) bekezdése kimondja, hogy: „A konzuli tisztviselő által az (1) bekezdés rendelkezései szerint készített, hitelesített vagy lefordított okiratok a fogadó államban ugyanolyan jogi jelentőséggel és bizonyítóerővel rendelkeznek, mintha azokat a fogadó állam illetékes hatóságai vagy hivatalos személyei készítették, hitelesítették vagy fordították volna le.”

Ebből következően a budapesti Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli Ügyek Referátumán lengyel dokumentumokról készített és a konzul által hitelesített magyar nyelvű fordításokat a magyar hivataloknak el kell fogadniuk.

Andrzej R. Kalinowski, A Lengyel Köztársaság budapesti konzulja

ZWYKŁA WYCIECZKA ZA MIASTO

Przypatrzmy się chwilę temu obrazowi. Tata, mama i troje dzieci podróżują razem pociągiem. Siedzą w przedziale naprzeciwko siebie, ojciec trzyma na ręku jedno z dzieci i całuje je, drugie siedzi mamie na kolanach, a trzecie niesforne wspina się jej na ramię i chce ją pogłaskać w policzek. Ot, zwykła scenka, pełna czułości, przepełniona jednak rodzinnym szczęściem, chwila codzienności zatrzymana w kadrze, coś tak zwykłego, że aż nieprawdziwego. Słońce zagląda przez szyby pociągu, a koła stukają w rytm przejeżdżanych kilometrów. Może zaraz wyjmą kanapki z plecaków i zaczną studiować mapy? Ale dokąd jadą? Może na wycieczkę za miasto? Gdzie ich walizki? Zapomnieli na peronie? Dlaczego podróżują pociągiem, a nie w wygodnym samochodzie? Dlaczego mają takie dziwne nakrycia głowy?

Przypatrzmy się uważnie. Przecież to nie taki zwykły tata, ale sam faraon Echnaton, wielki reformator. Naprzeciwko niego siedzi nie zwykła mama, ale królowa Nefertiti (inaczej Nefretete), słynąca ze swojej piękności. Trzy córeczki, wesoło baraszkujące na kolanach rodziców, to przecież księżniczki. Na dodatek to nie zwykłe wiosenne słońce omiata promieniami ich twarze, ale sam bóg Aton, którego Echnaton podniósł do rangi najwyższego bóstwa egipskiego. I przecież nie jadą żadnym pociągiem, są uwiecznieni w tradycyjnej dla sztuki egipskiej pozie. Dlatego nie ma walizek, konduktora, a stukot kół jest tylko omamem słuchowym. Jednym słowem nie chodzi o zatrzymaną w kadrze rodzinną majówkę, ale płaskorzeźbę pochodzącą z XIV wieku przed naszą erą, stanowiącą część zbiorów jednego z berlińskich muzeów.

Późnowiosenne miesiące przynoszą całą gamę rodzinnych świąt – najpierw Dzień Matki, na Węgrzech tradycyjnie obchodzony w pierwszą niedzielę maja, w Polsce 26 maja, potem 1 czerwca Dzień Dziecka, aż w końcu nieco pozostający w cieniu 23 czerwca - Dzień Ojca, (na Węgrzech to 3 niedziela czerwca). Odróćmy na chwilę perspektywę i wspomnijmy czasy, wracając do własnego szczęśliwego dzieciństwa, kiedy nasza mama była dla nas najwspanialszą królową, nasz tata był potężniejszy od samego faraona, a słońce, kiedy pełni radości razem szliśmy na wycieczkę do lasu, świeciło najświeciej, niczym najprawdziwszy bóg. Albo popatrzmy na nasze dzieci nie przez pryzmat rozbitych kolan, połamanych kredek czy nieodrobionych prac domowych, popatrzmy na nie jak na królowy i królewiczów. Choć raz w roku. Pomyślmy o tym patrząc na tę skamieniałą pocztówkę z wakacji przeszłości, na ten list wysłany do nas przed tysiącami lat.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

SZOKVÁNYOS KIRÁNDULÁS a VÁROSON KÍVÜLRE

Vegyük kissé szemügyre a mellékelt képet. Apa, anyja és három gyermeke vonaton utaznak. Ülnek a kupében egymással szemben. Az egyik kicsikét az apa tartja a karjában és éppen megpusztilja, a másik az anyja térdén ül, és a vállára éppen csin-talanul felmászik a harmadik, meg akarja simogatni az arcát. Szokványos, érzelmekkel teli jelenet, amelyet áthat a családi boldogság. Egy hétköznapi pillanatkép lenyomata a fotónegatívon. Olyannyira mindennapos látvány, hogy már szinte nem is lehet valóságos. A nap bekukucskál a vonatablakon, a kerekék pedig ütemesen zakatolnak a megtett kilométerek ritmusában. Talán mindjárt előveszik a szendvicseket a hátizsákokból, és elkezdik tanulmányozni a térképet. De hová utaznak? Talán egy kirándulásra a városon kívülre? És hol vannak a csomagjaik? A peronon felejtették őket? Miért utaznak vonaton, nem pedig kényelmes autóval? Miért hordanak olyan érdekes formájú fejfedőket?

Szemléljük meg a képet figyelmesen! Hiszen nem valamilyen jött-ment apát láthatunk rajta: ez maga Echnaton fáraó, a nagy reformátor. A vele szemben ülő anyja szintén nem akármilyen, hanem a szépségéről messze földön híres Nefertiti (vagy másképp Nefretete) királynő. A szülei lábán vidáman játszadozó kislányok pedig királykisasszonyok. Ráadásul nem szokványos tavaszi napsütés ragyogja be arcukat, hanem maga Aton istenség tekint le rájuk, akit Echnaton emelt a legfőbb egyiptomi isten rangjára. Ráadásul nem is vonattal utaznak, hanem az egyiptomi művészet hagyományos pózában örökítették meg őket. Ezért nincsenek bőröndjeik, ezért nem tűnik fel a kalauz, a kerekék csattogása pedig csupán érzékszálódás. Egyszóval nem holmi családi majális

megörökített képét láthatjuk, hanem egy – az időszámításunk kezdete előtt 14 évszázaddal keletkezett – műkincset szemlélnünk, amely valamelyik berlini múzeum gyűjteményében található.

A késő tavaszi hónapok a családi ünnepek egész sorát hozzák magukkal – először az anyák napját, amelyet Magyarországon hagyományosan május első vasárnapján ünnepelnek, Lengyelországban pedig május 26-án. Június 1-jén következik a gyermeknap, végül – némileg árnyékban, a háttérben maradván – ott van az apák napja június 23-án (Magyarországon június harmadik vasárnapján). Irányítsuk egy pillanatra másfelé a figyelmünket, és térjünk vissza saját boldog gyermekkorunkhoz! Idézzük emlékezetünkbe az időket, amikor számunkra édesanyánk volt a legfelségesebb királynő, édes-apánk hatalmasabb volt még magánál a fáraónál is, a nap pedig a legigazabb isten módjára ragyogóan világított, amikor boldogan mentünk együtt kirándulni az erdőbe. Most ne a megsebzett térdek, a kettétört kréták, vagy az elvégzetlen házimunkák lencséjén át nézzünk gyermekeinkre, hanem lássuk meg a bennük rejtőző királylányokat és királyfiakat. Legalább egyszer az évben. Gondoljunk erre, amikor e megkövesedett képeslapra pillantunk, amit egy múltbéli kirándulásról küldtek nekünk, több ezer év távlatából.

Janiec-Nyitrai Agnieszka

**MIESIĘCZNIK WĘGIERSKIEJ POLONII
A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA**

Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel
Önkormányzat lapja
a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel
Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Márta Alexandra Karaba

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia *Nyomda*

Projekt realizowany w każdym
miesiącu ze środków budżetu
centralnego Węgier. Az újság
kiadás Magyarországi központi
költségvetésének havi támoga-
tásával készül.

Projekt jest
współfinansowany
ze środków
finansowych
otrzymanych od
Ministerstwa Spraw
Zagranicznych w
ramach konkursu na
realizację zadania
„Współpraca z
Polonią i Polakami za
granicą” w 2014 r.

SZINKRON DIGITAL

Edycja online *Online kiadás*
<http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw222.pdf>

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Stoleczny Samorząd Polski na Węgrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapest, Akadémia u. 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális
Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete

1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Szkoła Polska na Węgrzech Lengyel Nyelvoktatói Nemzetiségi Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő
Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvész út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszonális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318414 www.parafiabudapest.republika.pl plebiani@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapest.msz.govp budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Kereskedelmi-fejlesztési és Beruházás Ösztönzési Osztály
tel.: 1 251 46 77 www.budapest.trade.gov.pl budapest@trade.gov.

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 413 8208 budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688 www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii” „Głos Polonii” szerkesztősége
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospolonii@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski” - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fała średnie 873 kHz) i ze strony: <http://www.mediaklikk.hu/musor/lengyel-nemzetisegi-musor/>
Redakcja Polska „Magyar Rádió” z Rt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2014 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – **4.000 forintów/rok**

zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – **20.000 forintów/rok.**

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS - CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2014. évre:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – **4.000 Ft/év;**

a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – **20.000 Ft/év**

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálisan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magán-személyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás”.

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

POSIEDZENIE OSP

SZILÁRD NÉMETH, LAUREAT NAGRODY IM. ŚW. WŁADYSŁAWA

DZIEŃ DZIECKA W AMBASADZIE

WYSTĘP CHÓRU "BALATON VOX" W KRAKOWIE

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

FESTIWAL NARODOWOŚCIOWY, POLSKIE SPECJAŁY POLECA M. FILÓ, WYSTĘP CHÓRU CORO CANTORUM

DZIEŃ DZIECKA W POLSKIEJ AMBASADZIE, NA FORTEPIANIE GRA A. SZILASI

DZIEŃ MATKI, AUTOR: ZOLTÁN DANKA

DZIEŃ DZIECKA W PARKU KOLEJNICTWA